

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ

Інститут архітектури і будівництва ІФНТУНГ-ДонНАБА

(повна назва інституту)

Кафедра економіки і управління в будівництві

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

О.В. Долгальова

« 15 » червня 2025 р.

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня

бакалавра

(бакалавра/магістра)

на тему «Комплексна оцінка діяльності підприємства і визначення
антикризових заходів»

Виконала: здобувачка 5 курсу,

групи ЗЕП-56 підготовки

за освітньо-професійною програмою

«Економіка в будівництві та житлово-

комунальному господарстві»

051 «Економіка»

(код й найменування спеціальності)

Єлагіна А.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник: ст. викладач кафедри економіки і

управління в будівництві

Гордієнко В.В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Консультант: ст. викл. Попаденко А.О.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент: к.е.н., доц. Чернишов О.Ю.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Перевірено на плагіат за допомогою сервісу

StrikePlagiarizm ст. викладач Гордієнко В.В.

(посада відповідальної особи, прізвище та ініціали)

Донбаська національна академія будівництва і архітектури

Факультет _____ економіко-гуманітарний _____
(повна назва)
Кафедра _____ економіки _____
(повна назва)
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність _____ 051 «Економіки» _____
(код і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис)

В.В. Гордієнко
(ініціали, прізвище)
«03» березня 2025 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти

Слагіна Аліна Максимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Комплексна оцінка діяльності підприємства і визначення антикризових заходів»

науковий керівник кваліфікаційної роботи Гордієнко Вікторія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступень, вчене звання)

затверджені наказом по Академії від «20» лютого 2025 року № 15/2

2. Термін подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи 13.06.25р.

3. Об'єкт дослідження ОКП «Донецьктеплокомуненерго»

4. Предмет дослідження основні техніко-економічні показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго»

5. Перелік завдань, які потрібно розробити: 1) дослідити сутність комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства; 2) визначити особливості аналізу фінансового стану підприємства; 3) розглянути теоретичні основи антикризового фінансового управління на підприємстві; 4) надати загальну характеристику діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго»; 5) проаналізувати основні техніко-економічних показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго»; 6) розробити антикризові заходів в діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго»; 7) розглянути систему охорони праці на підприємстві.

6. Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу 21 рис., 19 табл., 9 додатків

7. Орієнтовний перелік публікацій: 1 тези доповіді за результатами участі в науково-практичній конференції.

8. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання приймав
1, 2	Гордієнко В.В., старший викладач	03.03.25 	12.05.25
3	Попаденко А.О., старший викладач	25.04.25 	10.05.25

9. Дата видачі завдання 03 березня 2025 року

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1	Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми	17.02.25 – 23.02.25	виконано
2	Розробка завдання на кваліфікаційну роботу, складання календарного плану її виконання	24.02.25 – 02.03.25	виконано
3	Опрацювання літературних джерел і складання плану	03.03.25 – 16.03.25	виконано
4	Апробація матеріалів дослідження:		
4.1	Надання на перевірку керівникові 1 розділу	17.03.25 – 06.04.25	виконано
4.2	Надання на перевірку керівникові 2 розділу	07.04.25 – 04.05.25	виконано
4.3	Надання на перевірку керівникові 3 розділу	05.05.25 – 11.05.25	виконано
5	Перевірка чернетки кваліфікаційної роботи та внесення змін до неї науковим керівником	12.05.25 – 21.05.25	виконано
6	Перевірка якості кваліфікаційної роботи у системі «антиплагіат»	22.05.25 – 25.05.25	виконано
7	Оформлення кваліфікаційної роботи. Отримання відгуку керівника.	26.05.25 – 04.06.25	виконано
8	Подання роботи на ознайомлення керівництву об'єкта дослідження та отримання довідки. Зовнішнє рецензування роботи	05.06.25 – 08.06.25	виконано
9	Попередній внутрішньо-кафедральний захист (кваліфікаційної роботи (вибірковий))	09.06.25 – 12.06.25	виконано
10	Подання Голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи	13.06.25 – 15.06.25	виконано
11	Захист кваліфікаційної роботи	16.06.25 – 28.06.25	24.06.2025

Здобувач вищої освіти

(підпис)

А.М. Єлагіна

(ініціали, прізвище)

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи

(підпис)

В.В. Гордієнко

(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Тема «Комплексна оцінка діяльності підприємства і визначення
антикризових заходів»

Кваліфікаційна робота: 92 с., 21 рис., 19 табл., 9 додатків,
30 літературних джерел.

Метою роботи є визначення антикризових заходів в діяльності ОКП
«Донецьктеплокомуненерго».

Об'єкт дослідження – ОКП «Донецьктеплокомуненерго».

Предмет дослідження – основні техніко-економічні показники
діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».

Методи дослідження – економіко-статистичні, математичні, експертні,
аналізу, синтезу та інші.

Наукова новизна одержаних результатів: визначено антикризові
заходи щодо покращення фінансового стану підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження
можуть бути використані для інших підприємств всіх форм власності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА, ФІНАНСОВИЙ СТАН, АНТИКРИЗОВЕ
ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ,
АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ, СИСТЕМА ОХОРОНИ ПРАЦІ

ABSTRACT

Topic: "Comprehensive assessment of the enterprise's activities and determination of anti-crisis measures"

Qualification work: 92 p., 21 figs., 19 tables, 9 appendices, 30 references.

The purpose of the qualification is the definition of anti-crisis measures in the activities of the Donetskteplokomunenergo RCE.

The object of research is the regional communal enterprise "Donetskteplokomunenergo".

The subject of the main technical and economic indicators of the activities of the Donetskteplokomunenergo RCE.

Research methods: economic and statistical, mathematical, expert, analysis, synthesis and others.

Scientific novelty of the work: anti-crisis measures have been identified to improve the financial condition of the enterprise.

Practical significance of the results: The results of the research can be used for other enterprises of all forms of ownership.

KEYWORDS

COMPREHENSIVE ASSESSMENT, FINANCIAL CONDITION, ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT, TECHNICAL AND ECONOMIC INDICATORS, ANTI-CRISIS MEASURES, OCCUPATIONAL SAFETY SYSTEM

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І ВИЗНАЧЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ.....	9
1.1. Сутність комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства.....	9
1.2. Особливості аналізу фінансового стану підприємства	17
1.3. Теоретичні основи антикризового фінансового управління на підприємстві.....	27
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ОКП «ДОНЕЦЬКТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО» І ВИЗНАЧЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ.....	36
2.1. Загальна характеристика діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».....	36
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства.....	43
2.3. Розробка рекомендацій з визначення антикризових заходів в діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».....	59
Висновки до розділу 2.....	68
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	71
Висновки до розділу 3.....	82
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню комплексної оцінки діяльності підприємства і визначенню антикризових заходів.

Сьогодні у час військових дій, низької платоспроможності населення, підвищення цін на енергоносії, коливання курсу валюти на ринку, інтенсивної міграції робочої сили за кордон особливу увагу необхідно приділити проблемі економічної ефективності діяльності підприємств.

Потреба вивчення та застосування комплексної оцінки діяльності підприємства зумовлена перевагами її використання, як для її прогнозування, так і для поточної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. За допомогою своєчасного виявлення сильних й слабких сторін підприємства можливо попередити розвиток негативних кризових явищ на підприємстві, а також визначити та впровадити антикризові заходи щодо покращення фінансового стану в цілому.

Все це зумовило актуальність вибору теми кваліфікаційної роботи.

В економічній літературі проблематику кризи та факторів виникнення кризових явищ розглядали Костакова Л. [15], Лисак Г.Г. [17], Хринюк, О. [27] та інші. Дослідженню комплексної оцінки діяльності підприємства присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Бегун С. І. [3,4], Короленко О., Гузь М. [14], Куцай Н.С. [16], Лесюк А. С. [18], Навольська Н.В. [20], Семенова К. Д. [24].

Метою дослідження кваліфікаційної роботи є визначення антикризових заходів в діяльності ОКП «ДТКЕ».

Об'єкт дослідження – обласне комунальне підприємство «Донецьктеплокомуненерго».

Предмет дослідження – основні техніко-економічні показники діяльності ОКП «ДТКЕ».

Задачі дослідження:

1. Дослідити сутність комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства.
2. Визначити особливості аналізу фінансового стану підприємства.
3. Розглянути теоретичні основи антикризового фінансового управління на підприємстві.
4. Надати загальну характеристику діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
5. Проаналізувати основні техніко-економічних показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
6. Розробити антикризові заходів в діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
7. Розглянути систему охорони праці на підприємстві.

Методи дослідження – методи збору інформації; методи обробки інформації; методи проведення аналітичної роботи; методи планових розрахунків і обґрунтувань; методи прогнозування.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох взаємопов'язаних розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Перший теоретичний розділ присвячено теоретичним аспектам комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства і визначенню антикризових заходів.

Другий розділ – комплексній оцінці діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго» і визначенню антикризових заходів.

Третій розділ розкриває питання системи охорони праці на підприємства.

За темою наукової роботи опубліковано:

Гордієнко В.В., Єлагіна А. М. Особливості аналізу фінансового стану підприємства. *Advanced top technology*: електрон. наук. журн. № 8. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. 44 с. С. 23-26.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І ВИЗНАЧЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ

1.1. Сутність комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства

Кожне підприємство має на меті постійно контролювати та підвищувати ефективність своєї діяльності для забезпечення економічного розвитку. Поняття «ефективність» як економічна категорія досліджувалось вітчизняними та зарубіжними науковцями досить добре, але, слід відмітити, що і досі не існує єдиних критеріїв та чіткого трактування сутності цієї категорії.

Потреба у вивченні та застосуванні сукупного аналізу економічної ефективності функціонування підприємства обґрунтована перевагами її застосування для прогнозування та поточної оцінки господарської діяльності підприємства, своєчасного виявлення сильних і кволих аспектів підприємства. Розроблення та реалізація комплексу заходів щодо запобігання виникненню негативних кризових процесів на підприємстві та покращення сукупного фінансового становища.

Комплексну характеристику фінансового становища підприємства імовірно здійснити тільки завдяки комплексній системі показників, яка всебічно і детально характеризує економічний стан підприємства, а не за допомогою одного показника. Тому показники для оцінювання фінансового стану мають бути такі, щоб кожен користувач міг вибрати один з них, керуючись власними інтересами [1].

Комплексною оцінкою фінансового стану є дослідження об'єкта підприємства, сукупності показників, які характеризують його фінансово-господарську діяльність [18].

Комплексна оцінка фінансового становища підприємства має здійснюватися за такими показниками: ділова активність, прибутковість та рентабельність інвестицій, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, дебіторська і кредиторська заборгованість, рейтинг фінансового стану.

При оцінюванні ділової активності головними джерелами інформації є дані бухгалтерського обліку та фінансова звітність, а також технічні характеристики процесу виробництва. Також додаються дані про співпрацю з постачальниками матеріалів і сировини та покупцями кінцевої продукції.

Динаміка та рівень показників оцінки ділової активності дозволяють підприємствам зробити висновки, наскільки ефективно вони використовують вкладений капітал та завдяки яким видам активів можуть підвищити ефективність своєї фінансово-господарської діяльності.

На нашу думку, оцінка ефективності діяльності компанії є неповною без аналізу показників ефективності за секторами діяльності. На рис. 1.1 наведено загальні напрямки, за якими оцінюється ефективність діяльності підприємств.

Цей перший «ресурсний» відображає основну потребу в аналізі ефективності використання наявних виробничих матеріалів та робочої сили. При цьому варто враховувати структуру собівартості виробленої продукції з погляду довгострокових рівнів використання обладнання, амортизації, співвідношення матеріальних і трудових витрат. Ці показники повинні враховувати динаміку і, за можливості, порівнюватися з показниками головних конкурентів. У випадку з оборотними активами головним показником є швидкість обороту, тому слід проаналізувати фактори, які можуть підвищити оборотність, зокрема: вдосконалення логістики, зменшення незавершеного виробництва, а для оптимізації запасів

виробництва, сприяння просуванню готової продукції (посилення маркетингової діяльності), скорочення дебіторської заборгованості.

Рисунок 1.1 – Напрями оцінки ефективності діяльності підприємства

[6]

Окрім того, варто звернути увагу на решту напрямів раціоналізації вжиття сировини. До них належать: аналіз основних причин втрат ресурсів та нераціонального їх використання; забезпечення раціонального нормування втрат сировини; організація вжиття вторинних ресурсів; створення систем стимулювання економного вживання сировини, матеріалів і енергії та перевірка їх ефективності; сучасні високотехнологічні матеріали. Орієнтація на використання новітніх технологічних матеріалів.

Що до аналізу ефективності вживання потенційної робочої сили компанії, то варто мати увагу на таких аспектах: втрати внутрішньозмінного виробничого часу; втрати робочого часу через плінність кадрів; рівень

механізації, автоматизації та використання техніки; проведення аналізу системи стимулювання кадрів; аналіз професійно-кваліфікаційної структури кадрів. В організаційній сфері шукають можливості підвищення ефективності проектів, що реалізуються на підприємстві. В даному випадку увага приділяється, в першу чергу, управлінській ефективності. Однією з головних складових ефективності компанії, а отже, і одним з головних резервів її підвищення, є організація процесу виробництва.

В умовах конкретної компанії повинні бути проаналізовані усі аспекти, які характеризують ефективність організації праці, починаючи з рівня окремого робітника або робочого місця до підприємства в цілому. В рамках ринкової орієнтації виконується пошук можливостей для зростання ефективності як всередині підприємства, так і за його межами. У цьому випадку основна увага приділяється конкуренції та ефективності попиту та пропозиції. І, зрештою, сфера, в якій досліджуються можливості підвищення ефективності, - технологічна. Для підприємств України особливе значення має вирішення проблеми технологічного відставання.

Новітні інструменти оцінки ефективності компанії включають як класичний набір фінансових показників так і нові концепції економічної доданої вартості і збалансованої сукупності показників. Але з розвитком компаній та вдосконаленням їхніх систем управління керівникам стає дедалі складніше зрозуміти, які саме процеси та фактори впливають на фінальні результати діяльності.

У системному економічному аналізі разом із загальними чи комплексними показниками розраховують і приватні показники. Кожний показник описує ту чи іншу економічну категорію і формується в наслідок дії економічних і інших факторів.

Фактор - це чинник чи елемент, який впливає на показник або систему показників. У цьому плані економічні фактори мають об'єктивну основу, так як і економічні категорії, які відображаються в індикаторах. Що стосується впливу фактору на показник або явище, треба розрізняти фактори першого,

другого, ... і n-го порядку. Розрізнення понять «фактор» і «індикатор» це умовність. Це обумовлено тим, що майже будь-який індикатор можна вважати фактором іншого індикатора вищого порядку, та навпаки.

В літературі по економіці розглядається низка факторів, що впливають на підвищення ефективності, які можна класифікувати за різними критеріями. Основні класифікаційні ознаки наведені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Класифікація факторів підвищення ефективності діяльності підприємств [20]

Класифікаційні ознаки	Види факторів	Означення
Ступінь впливу	прямі	Прямими вважаються фактори, які роблять підвищення ефективності діяльності фізично можливим, а саме: кількість і якість трудових ресурсів; необхідна кількість і якість матеріалів; обсяг основного капіталу; технологія і організація виробництва; рівень розвитку менеджменту підприємства
	непрямі	Непрямі фактори – це умови, які дозволяють реалізувати наявні у підприємства можливості для підвищення ефективності економічної діяльності: зниження ступеня монополізації ринку; податковий клімат в економіці; ефективний кредитно-банківський сектор; підвищення споживчих, інвестиційних та державних витрат; розширення поставок на експорт; можливості перерозподілу виробничих ресурсів в економіці; діюча система розподілу доходів
Джерела впливу	внутрішні	Внутрішніми факторами можна вважати: освоєння нових видів продукції; механізацію і автоматизацію; процес впровадження прогресивної технології і новітнього устаткування, поліпшення використання сировинної бази, матеріалів, палива, енергії; вдосконалення стилю управління і ін.
	зовнішні	До зовнішніх факторів можна віднести: поліпшення галузевої структури промислового виробництва, державну економічну та соціальну політику; формування ринкових відносин і ринкової інфраструктури та інші фактори.
За сферою діяльності підприємств	загальні	Загальні фактори мають місце у всіх сферах економіки.
	специфічні	Специфічні фактори мають місце в окремих галузях або на конкретних підприємствах.
За можливістю впливу на продуктивність праці і капіталу	інтенсивні	зростання продуктивності праці, фондovіддачі, матеріалovіддачі та зниження капітало-, фондо та трудомісткості)
	екстенсивні	зростання обсягу виробничих ресурсів

Реалізація усіх етапів процесу керування економічною ефективністю компанії вимагає запровадження певної системи показників, тобто формалізованих параметрів для вимірювання певних кількісних характеристик, тобто ефективності.

Її основна мета - забезпечити комплексний і багатогранний підхід до аналізу процесів планування діяльності підприємств. Система показників економічної ефективності повинна виконувати балансуєчу та оптимізуєчу функцію, враховуючи структуру ресурсів, їх взаємозв'язки та співвідношення між окремими видами, коригуючи при цьому обсяги виробництва, реалізації та споживання ресурсів.

Виходячи зі структурних аспектів ефективності, розглянутих в економічній літературі, та співвідношення інтересів і впливу учасників бізнесу та зовнішніх організацій, основні проблеми, пов'язані з розробкою та застосуванням систем показників ефективності, можна згрупувати наступним чином (рис.1.2).

При вимірюванні результатів важливо визначити, що саме вимірюється, тобто зрозуміти, що саме слід вважати результатом діяльності в даному вираженні. Більшість підприємств розраховують показники економічної ефективності на основі прибутку та обсягу продажів. В інших випадках акцент може робитися на обсягах виробництва.

В ідеальному випадку показники ефективності мають відповідати таким критеріям:

- набір показників має бути мінімальним: велика кількість показників ускладнює розрахунки, а впровадження нових метрик зазвичай відбувається за рахунок показників, які корелюють з уже існуючими метриками;
- охоплювати всі аспекти діяльності: індикатори повинні охоплювати все підприємство. Іншими словами, вони повинні мати можливість розраховуватися як по вертикалі, так і по горизонталі;

– бути пристосованими до прогнозування: не фінансові показники мають передбачати фінансові результати на майбутнє. Інакше кажучи, не фінансові показники є ключовими критеріями ефективності [13].

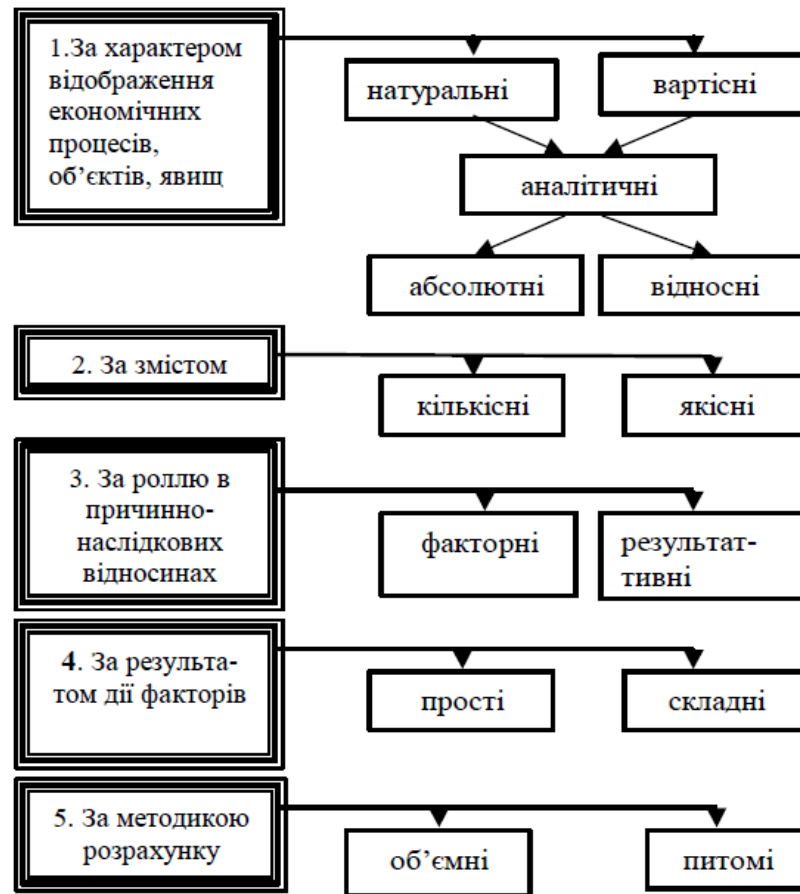

Рисунок 1.2 – Групування показників за основними класифікаційними ознаками [20]

У реальній підприємницькій діяльності практично неможливо встановити показники ефективності, котрі б відповідали всім вищезазначеним критеріям. Причини такої ситуації можуть бути наступними:

- компанії завалені широким спектром показників, що ускладнює проблему надмірної кількості стандартів;
- можливість практиків та науковців створювати та поширювати показники випереджає здатність відокремлювати нефінансові показники, які

надають інформацію про майбутні фінансові результати, від тих, які не надають такої інформації;

- нефінансові показники рідко охоплюють все підприємство, тому легше вибрати універсальні фінансові показники;

- мотивація, заснована на кількох показниках ефективності, є дуже складною. Якщо показники об'єднані за формулою, то люди поведуться відповідно до цієї формули. Якщо ж комбінувати їх суб'єктивно, то зв'язок між оціненою ефективністю та мотивацією стає незрозумілим [13].

Жоден окремих показник не може забезпечити всебічну оцінку діяльності. Більше того, намагаючись досягти кращих результатів за допомогою одного показника, можна знехтувати неоціненими факторами впливу. Іншими словами, ймовірність фальсифікації системи оцінки ефективності в компанії тим більша, чим більше факторів не оцінюється. Використання декількох індикаторів дає повнішу картину ефективності, ніж один індикатор, але ускладнює збір та компіляцію даних для оцінки в загальну оцінку загальної ефективності компанії.

Водночас, загальний фінансовий результат діяльності підприємства не дозволяє оцінити його на рівні окремих підрозділів. З іншого боку, окремі галузеві показники діяльності важко агрегувати в єдиний узагальнюючий показник на рівні підприємства в цілому.

Великі підприємства зі складною структурою управління потребують більше показників ефективності, ніж малі та середні підприємства. На малих підприємствах з відносно простою структурою управління метою показників ефективності є оцінка минулих результатів діяльності для прогнозування майбутніх показників, а також для мотивації та винагороди працівників. На великих, більш складних підприємствах, крім того, очікується, що показники ефективності будуть агреговані на всіх рівнях організації за принципом «знизу-вгору» і каскадуватися зверху-вниз [13].

1.2. Особливості аналізу фінансового стану підприємства

Сьогодні реалістичний аналіз конкурентів і фінансового стану на ринку набуває все більшого значення для успішного розвитку підприємств. Для кожної компанії фінансовий стан є головною характеристикою її господарської діяльності. За результатами такої оцінки керівництво може визначити основні сильні та слабкі сторони бізнесу, оцінити можливості компанії по відношенню до своїх партнерів та знайти відповіді на питання для прийняття майбутніх рішень.

Воєнний стан становить цілком реальну загрозу не тільки для прибутковості та ризику банкрутства, але й для функціонуючих бізнес-структур. Існує не тільки можливість скорочення або припинення діяльності, а й повної втрати майна та всіх ресурсів [14].

Складні умови воєнного стану підвищили значення фінансового аналізу як необхідної складової процесу управління підприємством. Практика фінансового аналізу в цій сфері полягає, насамперед, у знайденні можливостей для зростання ефективності діяльності компанії та визначенні перспектив наступного розвитку.

Фінансовий стан це одна з головних характеристик ефективності діяльності будь-якого підприємства і є маркером забезпеченості фінансовими ресурсами, ефективного використання та доцільності їх розміщення, а також спроможності здійснювати ефективну господарську діяльність в умовах несталого зовнішнього і внутрішнього середовища. Системний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання спільно з комбінованою оцінкою його ділової активності, активів і пасивів, та використання капіталу є одним з головних факторів, що визначає його фінансову стійкість [24].

Тлумачення терміну «фінансовий стан компанії» має значне наукове та практичне значення. Це пов'язано з тим, що його правильна інтерпретація призводить до більш ефективної оцінки фактичного стану компанії з урахуванням факторів, що на нього впливають. Тому аргументоване

пояснення цього терміну це перший крок на шляху до вдалого дослідження фінансового стану певного підприємства [3].

Багато науковців проводили важливі дослідження щодо змісту цього визначення та по різному його формулювали. Всі вони зазначали, що наразі не існує спільного формулювання фінансового стану, прийнятного для усіх, тобто науковців, підприємців, стейкхолдерів, та органів державної влади.

Яцух О.О. та Захарова Н.Ю. [30], які протягом останнього десятиліття працювали над визначенням фінансового стану в нормативно-правовій базі, в своїх роботах запропонували, мабуть, найкращий спосіб вирішення цього питання. Було систематизовано формулювання фінансового стану і відокремлено такі підходи:

- як збалансована кореляція ліквідних і неліквідних активів і джерел їх фінансування на деякий момент часу і ефективність їх застосування;
- як комбіноване поняття з багатьма ознаками складових фінансових стосунків компанії;
- як економічна категорія, яка описує стан і кругообіг капіталу компанії та можливості її розвитку;
- як сукупність показників, що характеризує здатність підприємства реалізувати свою господарську діяльність;
- як спроможність підприємства здійснювати свою господарську діяльність [30].

Об'єднавши всі основні підходи, можна отримати найповніше визначення лексемі «фінансовий стан підприємства». Зрозуміло, що фінансовий стан суб'єкта господарювання є широким поняттям і характеризує різні аспекти діяльності компанії. Для характеристики цього поняття виділяють декілька критеріїв (табл. 1.2).

Метою здійснення фінансового аналізу є оцінка фінансових параметрів діяльності компанії.

Провідними завданнями фінансового аналізу є наступні:

- розпізнавання начасного стану підприємства;

- оцінка майбутніх змін в фінансовому стані;
- виявлення ключових факторів, які прогнозують зміни у фінансовому стані компанії;
- моделювання прогнозу що до майбутніх змін у фінансовому стані компанії [10].

Таблиця 1.2 – Критерії характеристики фінансового стану підприємства [3]

Критерій	Зміст критерію
Фінансова стійкість підприємства	становище його фінансових ресурсів, їхній розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі збільшення прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах припустимого ризику
Платоспроможність	спроможність підприємства погашати свої зобов'язання
Кредитоспроможність	здатність отримати кредити та вчасно їх погасити за рахунок власних коштів та інших фінансових ресурсів
Прибутковість	спроможність підприємства внаслідок свого функціонування генерувати позитивний результат, тобто перевищення отриманого доходу над понесеними витратами
Оптимальний розподіл прибутку	розподіл прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових відрахувань
Раціональне розміщення коштів в основні й оборотні засоби (власні і позикові)	уникнення відволікання грошей у запаси невикористовуваного підприємством устаткування, наднормативні запаси товарно-матеріальних цінностей, витрат виробництва у дебіторську заборгованість, інші позапланові й непродуктивні витрати
Достатність власних фінансових ресурсів	наявність власних фінансових ресурсів не нижче мінімального необхідного рівня для функціонування виробничого процесу і процесу реалізації продукції

З огляду на те, що практично неможливо оцінити фінансовий стан компанії, використовуючи лише декілька показників, ці показники групуються разом, щоб виділити наступні напрями фінансового аналізу підприємства:

- аналіз майнових можливостей;
- аналіз фінансових можливостей;
- аналіз фінансових підсумків;
- аналіз руху грошових активів;
- аналіз ймовірності катастрофи.

Для моделювання прогнозу, що до майбутнього стану компанії з метою уникнення організаційної катастрофи були розроблені різні методи. Проблема діагностики банкрутства компанії набула великого значення в економічній науці. Значна увага обумовлена тим, що банкрутство компанії порушує макроекономічний баланс, тому його попередження та підтримка має велике значення в умовах ринкових економічних відносин [9].

При прогнозуванні ймовірності неплатоспроможності компанії визначається набір показників, що характеризують її фінансовий стан. Крім того, аналіз може включати базові дані про відповідні показники за кілька років, що дозволяє оцінити схильність компанії до банкрутства з урахуванням часових факторів. Правильний вибір моделі для аналізу гарантує отримання точних результатів [9].

Слід зазначити, що оцінка ймовірності банкрутства повинна проводитися не тільки тоді, коли підприємство вже знаходиться на межі банкрутства, але й для своєчасної діагностики банкрутства та запобігання кризовим явищам. Тому модель діагностики кризового стану підприємства дає можливість отримати загальну інформацію що до стану компанії за допомогою декількох показників [8].

Дослідження та пошук шляхів визначення та проведення аналізу фінансового стану компанії є важливим елементом його успішної діяльності. Це пов'язано з тим, що його оцінка допоможе раціонально мобілізувати

кошти, визначити напрямки покращення фінансового становища та запобігти виникненню критичних ситуацій у майбутньому.

Для того, щоб отримати найбільш повні дані про фінансове становище компанії, варто періодично оцінювати його за допомогою різних методів. Найбільш відомими та загально визнаними методами аналізу фінансового стану компанії є горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний методи.

Вертикальний аналіз існує для розрахунку структури пасивів і активів підприємства та впливу різних факторів на фінансові результати. Горизонтальний аналіз полягає в розрахунку відносних і абсолютних (темпи зростання) відхилень за статтями балансу та оцінці змін цих відхилень. Самі по собі методи вертикального і горизонтального аналізу не здатні адекватно оцінити фінансовий стан компанії, саме тому вони мають бути доповнені коефіцієнтним методом.

Коефіцієнтний метод обраховує сукупність відносних показників, відображаючих вплив зовнішнього і внутрішнього середовища на фінансовий стан підприємства. Дані показники розраховуються на базі даних фінансової звітності, і тому можна отримати біля 200 відносних показників аналізу, але на практиці використовують не більш ніж 80 коефіцієнтів [30]. Кожен з цих методів має свої недоліки і переваги (табл. 1.3).

Окрім вказаних вище методів, для оцінки фінансового стану компанії використовується також порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться шляхом порівняння фактичних показників з плановими і нормативними. Факторний фінансовий аналіз застосовується для визначення впливу окремих факторів на величину узагальнюючих показників [30].

Для аналізу фінансового стану компанії застосовується багато показників, які одразу дають змогу зрозуміти які шляхи удосконалення впроваджувати на підприємстві. Основні показники та їх характеристика наведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.3 – Переваги та недоліки методів вертикального, горизонтального аналізу та коефіцієнтного методу [10]

Методи аналізу	Переваги	Недоліки
Вертикальний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> - дозволяє отримати найбільш загальне уявлення про якісні зміни, які відбулись у структурі коштів і їх джерел; - доповнює та може використовуватись з іншими методиками 	<ul style="list-style-type: none"> - ускладнення інтерпретації дослідження структури активів та пасивів підприємства через відсутність нормативних даних, оскільки раціональний склад капіталу залежить від галузі функціонування підприємства; - обмежене врахування інфляції
Горизонтальний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> - можливість отримання найбільш загального уявлення про якість зміни у динаміці структурі коштів та їх джерел; - доповнює та може використовуватись з іншими методиками 	<ul style="list-style-type: none"> - за відсутності додаткових даних неможливо однозначно інтерпретувати розглянуті зміни (абсолютні та відносні); - горизонтальний аналіз негативних числових даних не наочний, тому може викликати труднощі при інтерпретації
Коефіцієнтний метод	<ul style="list-style-type: none"> - простота обрахунку показників; - використання коефіцієнтів у просторово-часовому аспекті; - логіка відбору показників, правильність їх інтерпретації 	<ul style="list-style-type: none"> - трудомісткість; - відсутність нормативних значень певних коефіцієнтів; - окремі методики базуються на даних застарілих форм звітності; - множинність пропонованих наборів коефіцієнтів

Головними показниками майнового стану підприємства є обсяг господарських засобів, що перебувають у його розпорядженні, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття та реальна вартість основних засобів. Ці показники свідчать про стан та ефективність формування активів підприємства (переважно виробничих фондів) і дають змогу оцінити узгодженість політики в управлінні основними фондами.

Таблиця 1.4 – Основні показники для оцінювання фінансового стану підприємства [2]

Показники	Характеристика
Показники майнового стану	Дають відомості про тенденції зміни структури фінансових ресурсів підприємства за певний період
Показники ліквідності	Зниження значення цих показників може вказувати на загальне погіршення ситуації стосовно забезпечення підприємства оборотними коштами і на необхідність серйозних заходів для управління ними
Показники фінансової стійкості	Відображають частку власного капіталу в загальній сумі фінансових коштів. Узагальнений показник фінансової стійкості підприємства має вагоме значення серед інших показників фінансового стану підприємства, адже він відображає інтенсивність використання позикових коштів, рівень довгострокової стійкості підприємства без позикових коштів і ступінь залежності підприємства від короткострокових зобов'язань
Показники ділової активності	Дають змогу зробити висновок про ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства
Показники рентабельності	Характеризують фінансові результати і ефективність діяльності підприємства в цілому
Показники платоспроможності	Характеризують фінансові можливості підприємства щодо погашення заборгованості, покриття підприємством позичкових коштів
Показники прибутковості	Дають можливість порівняти отриманий прибуток з вкладеним капіталом, тобто міру ефективності авансованого у виробництво і реалізацію капіталу

Аналіз фінансової стійкості проводиться на основі даних бухгалтерського балансу, що характеризує структуру джерел фінансування, ступінь фінансової незалежності і стабільності компанії від зовнішніх джерел фінансування. В ході аналізу, перш за все, визначається тип фінансової стабільності компанії на базі трифакторного показника, який ґрунтується на порівнянні запасів і витрат по формуванню і джерелах їх формування. В результаті такого порівняння робляться висновки про такі типи фінансової

стійкості: абсолютно стійкий фінансовий стан, нормальна фінансова стійкість, нестійкий фінансовий стан і кризовий [29].

Серед найбільш поширених відносних показників фінансової стійкості є такі коефіцієнти: фінансової незалежності, концентрації запозиченого капіталу, співвідношення позикових та власних коштів, фінансування за рахунок власних коштів, маневреності власних коштів, фінансової стійкості [16].

Аналіз ліквідності розпочинається з аналізу ліквідності балансу шляхом класифікації статей активу (за ступенем ліквідності) та статей пасиву (за найкоротшим терміном погашення) на чотири групи. Об'єднання показників ліквідності та платоспроможності дає змогу проаналізувати поточну здатність компанії виконувати свої боргові зобов'язання.

Найчастіше розраховуються коефіцієнти абсолютної ліквідності, покриття (загальної ліквідності), швидкої (проміжної) ліквідності, та співвідношення поточних вимог до кредиторської заборгованості [14].

Аналіз ділової активності дає змогу дослідити ефективність основної діяльності компанії, що характеризується швидкістю обороту фінансових ресурсів компанії. Оцінка ґрунтується на аналізі рівня та динаміки показників оборотності і робиться шляхом розрахунку відносних коефіцієнтів оборотності активів, запасів, оборотних активів, дебіторської, кредиторської заборгованості та зворотних показників, що показують тривалість одного обороту. Прискорення ділової активності залежить насамперед від здатності підприємства налагоджувати нові канали збуту, ефективно використовувати наявні ресурси та розширювати асортимент продукції [14].

В умовах сучасності аналіз фінансових результатів - більш важливий, бо наявність прибутку дає змогу підприємствам сплачувати податок на прибуток [4, 26]. Показники прибутковості є більш важливими, оскільки вони дозволяють визначити ефективність використання коштів, наданих компанії, та безпосереднє обґрунтування їх використання. До даної

групи показників відносяться рентабельність активів, сукупного капіталу, власного капіталу, рентабельність продукції (норма прибутку), валова рентабельність, операційна рентабельність, чиста операційна рентабельність, інші види рентабельності [4, 26].

Фінансовий стан суб'єкта господарювання безпосередньо залежить від досягнутих результатів його фінансово-господарської діяльності. Фінансовий стан відображає загальні результати фінансово-господарської діяльності, включаючи показники керування фінансовими ресурсами, отже фінансові результати [2].

Пошук шляхів покращення фінансового становища компанії потребує комплексної оцінки всіх його складових. Для проведення комплексного аналізу фінансового стану варто проаналізувати такі джерела інформації:

- Баланс (форма № 1);
- Звіт про фінансові результати (форма № 2);
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3);
- Звіт про власний капітал (форма № 4);
- Дані статистичної звітності та оперативні дані [2].

Основними цілями пошуку шляхів покращення фінансового стану є: оптимізація ліквідності підприємства, утворення системи заходів, які спрямовані на зменшення фінансових зобов'язань, росту грошових активів, оптимізація політики збуту та запобігання виникненню фінансових криз [2].

Розглядаючи термін "фінансовий стан", треба розглянути питання управління фінансовим станом в компанії, бо це найголовніший функціональний напрямок системи фінансового менеджменту.

Управління фінансовим станом компанії - це система методів і принципів створення і реалізації управлінських рішень щодо забезпечення досягнення фінансового стану, котрий характеризується цільовим ступенем визначених показників фінансового становища і забезпечує достатній розмір фінансування діяльності компанії й ефективну реалізацію в майбутньому [28].

Етапи процесу керування фінансовим станом компанії представлені на рис. 1.3.

Рисунок 1.3 – Етапи управління фінансовим станом підприємства [28]

Треба зазначити, що головною метою управління фінансовим станом компанії є максимізація його вартості та прискорення розвитку за рахунок підвищення ефективності фінансово-господарської активності і більш продуктивного використання її потенціалу. Для досягнення цієї цілі компанії повинні ставити перед собою такі завдання:

- 1) створення необхідного обсягу фінансових ресурсів;
- 2) оптимізація структури капіталу і активів;
- 3) зріст ефективності користування фінансовими ресурсами;
- 4) оптимізація/збалансування фінансових потоків;
- 5) пришвидшення оборотності ліквідних активів;
- 6) здобуток платоспроможності і фінансової стійкості;

- 7) мінімізація можливості виникнення фінансових ризиків;
- 8) максимальне підвищення прибутковості.

1.3. Теоретичні основи антикризового фінансового управління на підприємстві

У своєму життєвому циклі компанія проходить кілька стадій. Однією з них є криза (стагнація), яка може довести до банкрутства. На мікроекономічному рівні криза проявляється у збитковій діяльності, недостатній конкурентоспроможності, низькій рентабельності, дефіциті грошових коштів, великій залежності від позикових коштів, втраті платоспроможності, цінових і структурних дисбалансах. Кризи проявляються на підприємствах у різних формах. Для того, щоб запобігти банкрутству підприємств, необхідно своєчасно виявляти кризові явища та вживати заходів для їх подолання.

Розглянемо природу поняття «криза». Дослідженням цього поняття займалися багато науковців. У сучасній економічній літературі не існує єдиного загальноприйнятого тлумачення терміну «криза».

Загалом можна виділити два підходи – позитивний та негативний.

Згідно з «позитивним» підходом, криза є об'єктивним процесом у діяльності будь-якої компанії. Криза стимулює інноваційний розвиток підприємства та реорганізує всі бізнес-процеси на краще.

Згідно з «негативним» підходом, криза має вкрай деструктивні наслідки, які проявляються у зменшенні прибутку, збільшенні залежності від позикового капіталу, зниженні платоспроможності та хронічній нестачі оборотних коштів, що призводить до банкрутства.

Кризи спонукають підприємства розвиватися та адаптуватися до мінливих умов ведення бізнесу. Для багатьох підприємств криза дає новий поштовх до зростання і удосконалення.

Можна стверджувати, що криза може мати як негативні, так і позитивні наслідки (рис. 1.4).

Рисунок 1.4 – Можливі наслідки кризи для підприємства [25]

Для більш детального вивчення природи «кризи» необхідно визначити основні її риси. Основні риси кризи узагальнимо на рисунку 1.5.

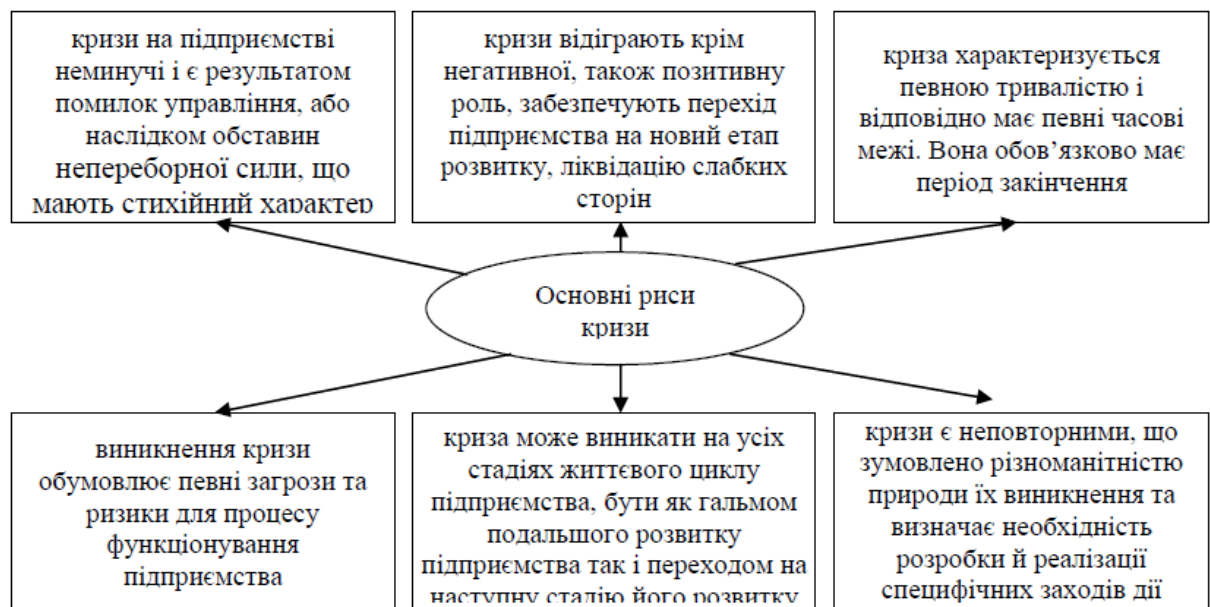

Рисунок 1.5 – Основні риси кризи [17]

Характеристики кризи:

- означають переломну точку в ряді подій, процесів, та дій, котрі одночасно загрожують цілям і цінностям підприємства та створюють нові обставини для успіху;
- висуває два варіанти виходу: ліквідація компанії чи вдале подолання кризи;
- може виникнути без попередження фахівців під час гармонійного розвитку підприємства і мати характер незворотної катастрофи, а може виникнути згідно з прогнозами та розрахунками;
- призводить до нестачі часу і терміновості рішення проблем, приносить високий ступінь невизначеності при оцінці ситуації;
- складнощі з управлінням стають дедалі очевиднішими. Ймовірність високого рівня контролю над ситуацією падає, а управлінські рішення треба приймати ефективно і швидко. Управління процесом виходу з кризи, може прискорити ці процеси та зменшити їх наслідки.

Проводячи дослідження теоретичні аспекти антикризового управління в компаніях, неможливо не проаналізувати основні причини виникнення криз.

Аналіз літератури присвяченій цій проблематиці дозволив нам виокремити низку можливих причин, що лежать в основі виникнення кризових явищ на підприємствах (табл. 1.5).

Багато дослідників вважають, що внутрішні та зовнішні фактори є головними причинами появи кризи в компаніях. Зовнішні фактори не залежать від діяльності компаній, а визначаються загальним бізнес-середовищем та загальною економічною ситуацією. Компанії можуть тільки пристосуватися до зовнішніх факторів, якимось впливати на них та змінювати їх. Зовнішні фактори важко передбачити та їх можна розділити на групи: соціальні, політичні, економічні і технологічні кризи.

Таблиця 1.5 – Головні причини виникнення кризи на підприємстві [15]

Причини виникнення кризи	Сфери впливу
Об'єктивні	Потреба модернізації та реконструкції підприємств
	Перевиробництво
	Циклічність економіки
Суб'єктивні	Досвід, професійний рівень
	Волюнтаризм в управлінні
	Психологічні фактори
Внутрішні	Лежать в компетенції підприємства, залежать безпосередньо від його дій
Зовнішні	Державна економічна, політична, соціальна політика тощо
	Міжнародна співпраця
Природні	Катаклізми природнього походження
Техногенні	Управлінські рішення
	Протиріччя між рівнем техніки та кваліфікацією персоналу

Внутрішні фактори кризи перебувають у межах компетенції підприємства і залежать виключно від діяльності підприємства. До внутрішніх чинників кризи відносять інвестиційну, фінансову, виробничу, і маркетингову політику компанії. Складнощі в будь-якій з цих сфер значно підвищують ймовірність настання кризи. Більш детальний опис факторів, що сприяють виникненню кризових явищ на підприємствах, наведено в таблиці 1.6.

В загалі, виникнення криз у кожній компанії є індивідуальним. Наприклад, це залежить від специфіки компанії, сфери її діяльності та ступеня конкуренції в галузі. На одну компанію можуть більше впливати технологічні фактори, на іншу - економічні чи соціальні. Те саме стосується і внутрішніх факторів.

Нестабільні економічні умови та умови воєнного часу значно підвищують ймовірність виникнення кризи в компанії. Щоб запобігти цьому, необхідно вжити певних дій, а саме застосувати систему антикризового фінансового керування, що допоможе підприємствам поновити діяльність.

Таблиця 1.6 – Фактори виникнення кризи на підприємстві [27]

Група факторів	Характеристика
Зовнішні фактори	
Економічні	Зростання інфляції Нестабільність системи оподаткування Нестабільність валютного ринку Зниження рівня реальних доходів населення тощо
Політичні	Нестабільність законодавства, загальна політична нестабільність у державі, загострення взаємовідносин між гілками влади, очікувані зміни політичного устрою тощо
Соціальні	Зміна вибору споживачів Зміна попиту на споживчі якості продукції підприємства Негативні демографічні тенденції Погіршення криміногенної ситуації в державі Зниження культурного рівня населення тощо
Технологічні	Відсутність національної інноваційної стратегії Наявність ринку обладнання з низькими експлуатаційними характеристиками Згорання загальнодержавних програм з розробки прогресивних технологій Відсутність дієвої програми технічної підтримки тощо
Внутрішні фактори	
Виробничі	Низький рівень використання основних засобів Збільшення тривалості виробничого циклу Недостатньо диференційований асортимент продукції Неефективний виробничий менеджмент тощо
Фінансові	Неефективна фінансова стратегія Надмірна частка позикового капіталу Зростання дебіторської заборгованості Перевищення допустимих фінансових ризиків Неефективний фінансовий менеджмент тощо
Інвестиційні	Неефективний фондовий портфель Істотні перевитрати інвестиційних ресурсів Недосягнення запланованих обсягів прибутку за реалізованими реальними проектами Неефективний інвестиційний менеджмент тощо
Маркетингові	Відсутність стратегічних цілей маркетингу, невдалий вибір сегменту ринку Використання необґрунтованої товарної політики, неефективної цінової політики, неправильної збутової політики Слабка рекламна діяльність тощо

Система антикризового керування підприємством є однією з головних конкурентних переваг, що зменшує ймовірність приходу кризи втричі, а погані наслідки кризи - в п'ять разів. Це дозволяє компанії позитивно пройти кризу і досягти нового етапу зростання.

Ціллю системи антикризового фінансового керування є гарантування короткострокового та довгострокового стабільного функціонування підприємства шляхом своєчасного реагування на кризові процеси.

Система антикризового фінансового керування спроможна виконувати одразу декілька основних функцій: організація, планування, облік, мотивація, контроль та аналіз (рис. 1.6).

Рисунок 1.6 – Функції антикризового фінансового управління

В обставинах складної військової обстановки та посилення кризових явищ важливим питанням є створення фінансової безпеки, інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності та сучасності компаній всіх галузей економіки країни. Тенденція до погіршення кризової ситуації в економіці України визначає важливість та необхідність застосування антикризових стратегій фінансового управління в компаніях. Стратегії антикризового керування є ключем до збереження життєдіяльності. Вдало обрана стратегія в

зможі відновити позитивний стан компанії в короткі терміни, що зумовлює їх вагомість.

Кожне підприємство виробляє власну стратегію функціонування та розвитку. Не маючи стратегії неможливо нормально функціонувати. Водночас компанії мають цілу низку стратегій, серед яких корпоративна, фінансова, ділова, маркетингова, функціональна, інноваційна, виробнича, ресурсна, соціальна, екологічна, конкурентна та стратегія антикризового управління.

Стратегія антикризового фінансового керування - це комплекс дій та низка управлінських рішень, які дають змогу оцінити, проаналізувати та сформулювати необхідні дії, що направлені на фінансове оздоровлення підприємства з метою запобігання його неплатоспроможності (або нейтралізації негативних наслідків кризи).

Висновки до розділу 1

1. Комплексною оцінкою фінансового стану є дослідження об'єкта підприємства, сукупності показників, які характеризують його фінансово-господарську діяльність .

Комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства здійснюється за загальними напрями: ресурсний, організаційний, технологічний, ринковий.

В літературі по економіці розглядається низка факторів, що впливають на підвищення ефективності, які класифікуються за різними критеріями.

2. Фінансовий стан це одна з головних характеристик ефективності діяльності будь-якого підприємства і є маркером забезпеченості фінансовими ресурсами, ефективного використання та доцільності їх розміщення, а також спроможності здійснювати ефективну господарську діяльність в умовах несталого зовнішнього і внутрішнього середовища. Метою здійснення фінансового аналізу є оцінка фінансових параметрів діяльності компанії.

Для оцінки фінансового стану компанії використовується горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний методи. Окрім вказаних методів, для оцінки фінансового стану компанії використовується також порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться шляхом порівняння фактичних показників з плановими і нормативними.

Для аналізу фінансового стану компанії застосовується багато показників, які одразу дають змогу зрозуміти які шляхи удосконалення впроваджувати на підприємстві.

Управління фінансовим станом компанії - це система методів і принципів створення і реалізації управлінських рішень щодо забезпечення досягнення фінансового стану, котрий характеризується цільовим ступенем визначених показників фінансового становища і забезпечує достатній розмір фінансування діяльності компанії й ефективну реалізацію в майбутньому.

3. У своєму життєвому циклі компанія проходить кілька стадій. Однією з них є криза У сучасній економічній літературі не існує єдиного загальноприйнятого тлумачення терміну «криза». Загалом можна виділити два підходи – позитивний та негативний.

Можна стверджувати, що криза може мати як негативні, так і позитивні наслідки. Багато дослідників вважають, що внутрішні та зовнішні фактори є головними причинами появи кризи в компаніях.

Нестабільні економічні умови та умови воєнного часу значно підвищують ймовірність виникнення кризи в компанії. Щоб запобігти цьому, необхідно вжити певних дій, а саме застосовувати систему антикризового фінансового керування, що допоможе підприємствам поновити діяльність.

Ціллю системи антикризового фінансового керування є гарантування короткострокового та довгострокового стабільного функціонування підприємства шляхом своєчасного реагування на кризові процеси.

Стратегія антикризового фінансового керування - це комплекс дій та низка управлінських рішень, які дають змогу оцінити, проаналізувати та сформулювати необхідні дії, що направлені на фінансове оздоровлення

підприємства з метою запобігання його неплатоспроможності (або нейтралізації негативних наслідків кризи).

РОЗДІЛ 2
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ОКП
«ДОНЕЦЬКТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО» І ВИЗНАЧЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ
ЗАХОДІВ

2.1. Загальна характеристика діяльності ОКП
«Донецьктеплокомуненерго»

Повне найменування - ОБЛАСНЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"ДОНЕЦЬКТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО";

Скорочене найменування - ОКП "ДТКЕ" (надалі Підприємство);

Організаційно-правова форма – Комунальне підприємство;

Код за ЄДРПОУ – 03337119;

ОКП «ДТКЕ» засноване у 1978 році;

ОКП «ДТКЕ» зареєстроване 23.02.2001 року;

До складу підприємства у вигляді 16-ти теплопостачальних
відокремлених підрозділів входять:

Підрозділи на тимчасово окупованих територіях:

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Дебальцеветепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Єнакієветепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Новоазовськтепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Харцизьктепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Шахтарськтепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Ясинувататепломережа»

Відокремлений підрозділ «Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ»
«Жданівкатепломережа»

Відокремлений підрозділ «Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ»
«Сніжнетепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ»
«Волновахаміжрайтепломережа» [21].

Відокремлені підрозділи на території підконтрольній органам української влади:

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Торецьктепломережа»

Відокремлений підрозділ «Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ»
«Мирноградтепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Дружківктепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Костянтинівктепломережа»

Виробнича одиниця ОКП
«ДТКЕ»«Краматорськміжрайтепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ»«Лимантепломережа»

Виробнича одиниця ОКП «ДТКЕ» «Слов'янськтепломережа»
[21].

Крім того, до складу входить відокремлений підрозділ Центр продажу та клієнтського обслуговування, що не має статусу юридичної особи.

Місцезнаходження (юридичне) – 84207, Донецька обл., місто Дружківка, ВУЛ. КОСМОНАВТІВ, будинок 39;

Телефон - (06267) 5-36-05;

Електронна поштова адреса - postmaster@kpdtk.com.ua

Сайт Підприємства -<http://www.kpdtk.com.ua/>

Статутний капітал становить - 101 442 тис. грн.;

Основними видами діяльності Підприємства є Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря.

Середньооблікова чисельність працівників за 2023 рік– 1 344 осіб.

Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду КВЕД:

35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (основний);

36.00 Забір, очищення та постачання води;

- 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод;
- 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування;
- 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами;
- 46.74 Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах;
- 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування;
- 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- 72.19 Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук;
- 35.11 Виробництво електроенергії;
- 35.12 Передача електроенергії;
- 35.13 Розподілення електроенергії;
- 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель [21].

Місія підприємства – надійне та безперебійне забезпечення споживачів тепловою енергією.

Мета підприємства – приведення технічного стану теплового господарства у населених пунктах Донецької області до рівня, що відповідає європейському.

Ключові завдання:

Досягнення економічних результатів, достатніх для забезпечення функціонування та розвитку підприємства;

Дотримання екологічної безпеки;

Гарантування соціального захисту та безпечних умов роботи працівників;

Підвищення ефективності виробництва;
Перевід котелень на альтернативні види палива;
Зниження споживання енергоресурсів при виробництві та транспортуванні теплової енергії;
Оптимізація технологічних витрат та втрат теплової енергії;
покращення якості надаваних послуг [21].

ОКП «Донецьктеплокомуненерго» забезпечує: Надання послуги постачання теплової енергії та гарячої води населенню та юридичним особам 11 населених пунктів Донецької області.

Задоволення потреб населення, підприємств, установ і організацій у наданні якісних послуг теплопостачання для забезпечення комфортності умов проживання, ведення діяльності, отримання доходу Підприємства.

На теперішній час на Підприємстві триває робота з впровадження сучасних виробничих та енергозберігаючих технологій та зниження споживання енергоресурсів, зокрема: природного газу до 20%, електроенергії до 30%, зниження втрат в теплових мережах до 5%, оптимізації витрат, зниження собівартості теплової енергії, підвищення рентабельності котелень та підприємства в цілому, за рахунок оптимізації системи теплопостачання міст, закриття збиткових котелень, переключення споживачів на котельні з надлишковими потужностями, переведення споживачів на альтернативні види палива, реконструкції теплових мереж.

Через ситуацію, що склалася на Сході України в серпні 2014 р. частина виробничих одиниць Підприємства, які колись становили єдине ціле, опинилися на території, непідконтрольній Українській владі. На сьогоднішній день Підприємство надає послуги з теплопостачання споживачам у 11 містах та селищах Донецької області таких як: Слов'янськ, Краматорськ, Дружківка, Костянтинівка, Мирноград, Селидове та інші.

На сьогоднішній день обласне комунальне підприємство «Донецьктеплокомуненерго» є найбільшим теплопостачальним комплексом на території Донецької області.

Перш за все діяльність Підприємства зосереджена на задоволенні потреб населення, підприємств, установ і організацій різних форм власності у якісній тепловій енергії для забезпечення найбільш комфортних умов життєдіяльності.

7 відокремлених підрозділів, що входять до складу Підприємства надають послуги з постачання теплової енергії та гарячої води у 11-х населених пунктах Донецької області, які знаходяться на території, підконтрольній Українській владі. Підприємство експлуатує 155 котелень, з загальною протяжністю теплових мереж 347,291 км., що опалюють площу у 5 399,5 тис.м² [21].

До початку АТО, у відповідності із Статутом підприємства, до його складу входило 16 виробничих теплопостачальних одиниць. За період проведення АТО структура Підприємства зазнала змін:

- 7 відокремлених підрозділів, що залишилися на території України (рис.2.1);
- 9 відокремлених підрозділів знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

Діяльність Підприємства зосереджена на задоволенні потреб населення, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності у якісній тепловій енергії для забезпечення комфортних умов проживання, отримання доходу підприємства.

Відокремлені підрозділи Підприємства надають послуги з постачання гарячої води і теплової енергії населенню та юридичним особам у 11-х населених пунктах Донецької області які знаходяться на території, підконтрольній Українській владі.

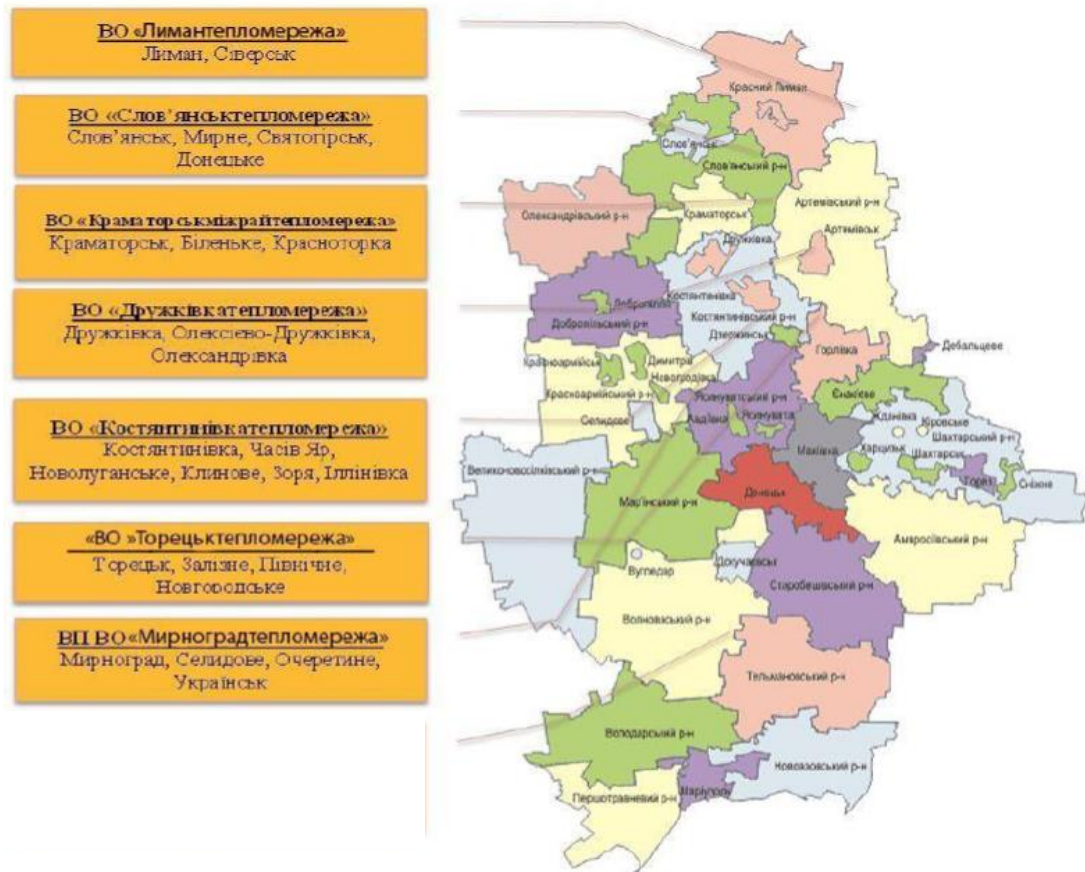

Рисунок 2.1 – 7 відокремлених підрозділів ОКП «Донецьктеплокомуненерго», що залишилися на території України [21]

Основні види діяльності:

1. Виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел).
2. Транспортування теплової енергії магістральними та місцевими тепловими мережами.
3. Постачання теплової енергії.
4. Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення [21].

Крім цього, Підприємство здійснює інші види діяльності:

1. Господарська діяльність, пов'язана із створенням об'єктів архітектури.

Підприємство може виконувати будівельні та монтажні роботи, монтаж інженерних мереж на договірних умовах, а саме:

Розробка проектно-кошторисної документації

1. Реконструкція існуючих, та будівництво нових котелень, теплових пунктів, індивідуальних теплових пунктів, та насосних станцій;
2. Підключення та відключення будівель та приміщень від мереж теплопостачання;
3. Встановлення приладів обліку теплової енергії та холодного водопостачання;
4. Прокладання зовнішніх мереж тепло-, водопостачання та каналізаційних мереж;
5. Розробка енергоефективної схеми оптимізації систем теплопостачання міст;
6. Розробка кошторисів на проектно-будівельні роботи;
7. Виконання авторського надзору за будівництвом.

Виконання будівельно-монтажних робіт

1. Реконструкція існуючих, будівництво нових котелень, теплових пунктів, індивідуальних теплових пунктів та насосних станцій;
2. Встановлення приладів обліку теплової енергії та холодного водопостачання;
3. Прокладання зовнішніх мереж тепло, водопостачання та каналізаційних мереж;
4. Встановлення та капітальний ремонт теплогенеруючого обладнання;
5. Проведення всіх видів ремонтно-будівельних робіт, а саме виготовлення фундаментів, цегляна кладка, покрівельні роботи.

Інше виробництво

1. Виготовлення водогрійних котлів та їх елементів;
2. Виготовлення попередньо теплоізолюваних трубопроводів (ізолювання пінополіуретаном);

3. Виготовлення поліетиленових водопровідних труб діаметром від 25 до 150мм.

Інші послуги

1. Підготовка котелень, котельного обладнання та теплових пунктів до роботи в опалювальному періоді;
2. Підготовка обладнання індивідуальних пунктів та теплових введів до роботи в опалювальному періоді;
3. Надання послуг з гідропневматичного промивання внутрішньобудинкових мереж опалення;
4. Виконання розрахунку теплового навантаження будівель;
5. Виконання розрахунку кількості палива для котелень;
6. Перевірка водомірів, приладів обліку теплової енергії та газових лічильників [21].

2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства

З метою оцінки поточного стану підприємства проводиться аналіз фінансово-економічних показників, на основі якого можливо сформулювати обґрунтоване і своєчасне управлінське рішення щодо коригування оперативних планів.

Фінансова звітність підприємства за 2022, 2023 роки було складено в визначені терміни та включає:

- Баланс (форма № 1),
- Звіт про фінансові результати або Звіт про прибутки та збитки (форма № 2),
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)
- Звіт про власний капітал (форма № 4).

Економічні показники у 2023 році та їх динаміка представлена на рис. 2.2 та 2.3.

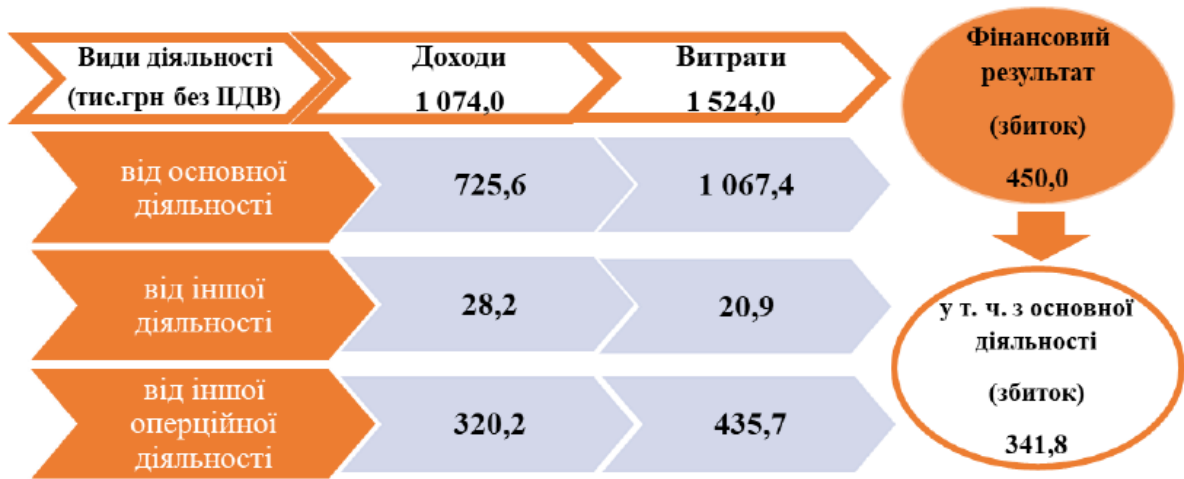

Рисунок 2.2 – Економічні показники у 2023 році [21]

Для аналізу економічної діяльності досліджуваного підприємства показники за 2022 та 2023 роки не є показовими у зв'язку з обмеженнями надання послуг з постачання теплової енергії та реалізації теплової енергії, обумовленими близькістю до лінії фронту та умовами праці в період воєнного часу. Слід відмітити значне зменшення споживачів, нестачу працівників, пошкодження та руйнування в наслідок ворожих обстрілів, тощо, але у 2023 році показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго» більш стабільні.

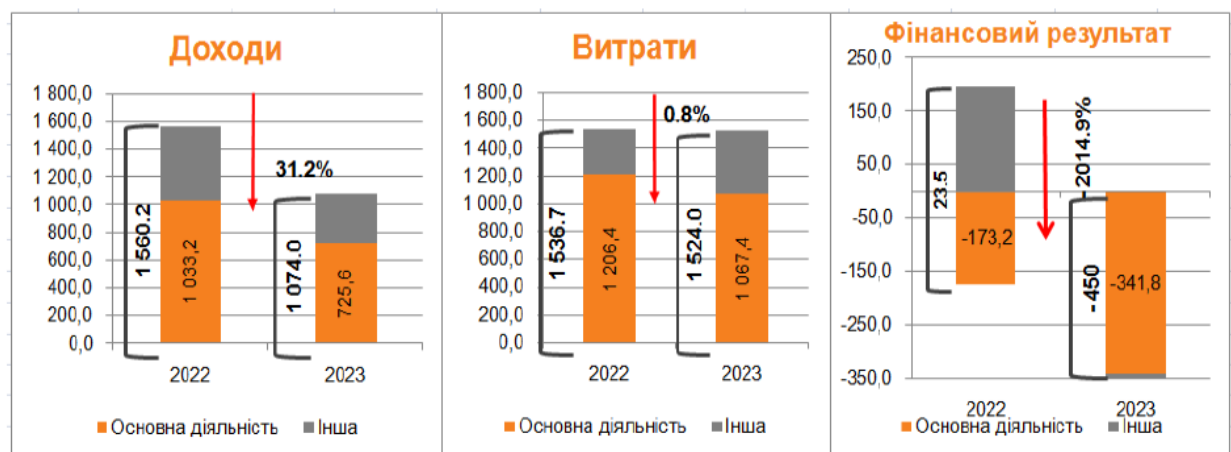

Рисунок 2.3 – Динаміка економічних показників у 2022-2023 р.р. (млн. грн.) [21]

Проаналізуємо структуру доходів ОКП «ДТКЕ» та сукупного доходу за 2022-2023 рр. (табл. 2.1 та 2.2).

Таблиця 2.1 – Аналіз структури доходів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.

Стаття	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(1 146 741)	(991 170)	155 571	13,57
Валовий збиток	(112 829)	(265 579)	152 750	135,38
Інші операційні доходи	499 501	317 281	(182 220)	36,48
Інші доходи	26 763	31 084	4 321	16,15

У 2023 році порівняно з 2022 роком доходи підприємства зменшилися на 31,2%. Таке зменшення обумовлене скороченням обсягів реалізації теплової енергії та послугів з постачання теплової енергії в наслідок російської агресії на території України.

Таблиця 2.2 – Сукупний дохід ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.

Стаття	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	(7 381)	(7 478)	97	1,31
Інший сукупний дохід	(22 712)	15 298	38 010	167,36
Інший сукупний дохід до оподаткування	(30 093)	7 820	37 913	125,99
Інший сукупний дохід після оподаткування	(30 093)	7 820	37 913	125,99
Сукупний дохід	(6 725)	(442 194)	435 469	6 476,36

Згідно зі ст. 1 Закону України № 2479 –IX від 29.07.2022 «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування», тарифи для всіх категорій споживачів протягом опалювального сезону 2022/2023 років не зросли, а діяли на рівні цін, які були станом на 24.02.2022. З жовтня 2023 року, відповідно до змін Закону 2479, для споживачів, за винятком населення, застосовуються економічно обґрунтовані тарифи.

У зв'язку з пошкодженнями та руйнуваннями обладнання і майна міста Святогірська, які зазнало місто під час окупації, послуги з централізованого водопостачання та водовідведення на території громади були призупинені і не надавались протягом 2023 року [21].

Аналіз витрат ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. представлені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Елементи операційних витрат ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (тис. грн.)

Стаття	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Матеріальні затрати	825 273	772 725	(52 548)	6,37
Витрати на оплату праці	281 478	256 700	(24 778)	8,8
Відрахування на соціальні заходи	61 833	55 052	(6 781)	10,99
Амортизація	62 986	61 170	(1 816)	2,88
Інші операційні витрати	305 015	375 910	70 895	23,24
Разом	1 536 585	1 521 557	(15 028)	0,98

Загальні витрати підприємства за аналізований період зменшились з 1 536 585 тис. грн. до 1 521 557 тис. грн., на 0,98%. Таке зменшення також обумовлене скороченням обсягів реалізації теплової енергії та послугів з

постачання теплової енергії в наслідок російської агресії на території України.

Але за деякими статтями (інші операційні витрати) спостерігається збільшення витрат на 70 895 тис. грн., 23,24%. У 2023 році підприємство збільшило обсяг виконання підготовчих ремонтних робіт обладнання котелень, метрологічних робіт з повірки та ремонту ЗВТ, заходи з охорони праці (профілактичний медогляд, спецодяг, атестація зварників, тощо), тому збільшено витрати на матеріали та послуги сторонніх організацій.

Крім того, зросли видатки за податками та зборами, оскільки з 01.01.2023 року відновлено нарахування податків та зборів, за винятком територій, які згідно з Переліком територій, де ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженим наказом Мінреінтеграції від 22.12.2022 №309 зі змінами, належать до територій активних бойових дій та тимчасово окупованих.

Показник фінансового результату виступає підсумком господарської діяльності підприємства. У 2023 році фінансовий результат діяльності ОКП «ДТКЕ» є збитковим і складає (450) млн. грн.:

- за основним видом діяльності збиток (341,8) млн. грн.,
- інша операційна діяльність – збиток (115,5) млн. грн.,
- інша діяльність – прибуток 7,3 млн. грн.

Аналіз факторів впливу на фінансовий результат наведено в табл. 2.4.

Проаналізуємо динаміку активів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (табл. 2.5, 2.6, 2.7).

Необоротні активи – це активи, що виникають через минулі події, контролюються організацією, дають економічну вигоду для неї, їх можна надійно оцінити, і мають тривалий термін корисного використання, котрий визначається їх впливом на дохід організації, де економічна вигода (прибуток, надходження грошей) від їх використання, а також тривалий термін корисного використання – є обов'язковими для необоротних активів.

Таблиця 2.4 – Загальні фактори, що впливають на фінансовий результат

ДОХОДИ	ВИТРАТИ
<p>1. Недостатній рівень відшкодування тарифами, що застосовуються, фактичних витрат. Застосування для населення економічно необґрунтованих тарифів.</p> <p>2. Зменшення споживачів теплової енергії/ послуги з постачання теплової енергії в наслідок воєнної агресії РФ на території Донецької області, і як наслідок зменшення реалізації теплової енергії в натуральному виразі.</p> <p>3. Зниження платоспроможності споживачів.</p>	<p>1. Постійне підвищення цін на енергоресурси, матеріали, послуги, тощо.</p> <p>2. Обсяги споживання енергоресурсів. Недостатня підтримка з боку органів місцевого самоврядування в фінансуванні енергозберігаючих технологій, тощо</p> <p>3. Втрати теплової енергії при транспортуванні.</p> <p>4. Автоматизація технологічного процесу.</p> <p>5. Залучення інвестицій.</p>

В науковій літературі виділяють характеристики необоротних активів, зазначені на рис. 2.4.

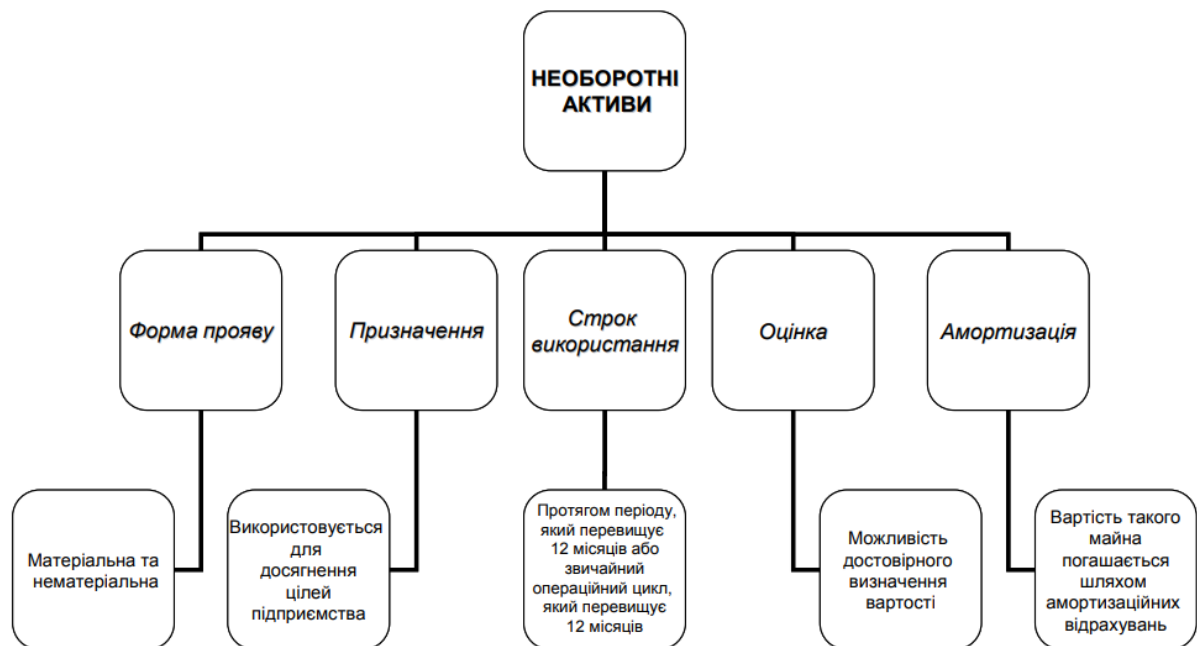

Рисунок 2.4 – Характеристики необоротних активів підприємства [23]

Можна стверджувати, що необоротні активи це ключова категорія у господарській діяльності будь-якого підприємства, а джерелом аналізу є Баланс (Звіт про фінансовий стан).

Таблиця 2.5 – Аналіз необоротних активів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (тис. грн.)

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Нематеріальні активи	69	67	(2)	2,9
Незавершені капітальні інвестиції	51 078	62 695	11 608	22,73
Основні засоби	574 892	676 023	101 131	17,59
Довгострокова дебіторська заборгованість	912	897	(15)	1,64
Всього	626 951	739 682	112 731	17,98

За допомогою горизонтального аналізу в табл. 2.5 порівняли показники необоротних активів за 2022-2023 рр. та виявили загальне зростання на 17,98% (112 731 тис. грн.). Найбільше зросли основні засоби – на 101 131 тис. грн.(17,59%), незавершені капітальні інвестиції зросли на 11 608 тис. грн. (22,73%), а довгострокова дебіторська заборгованість зменшилась на 15 тис. грн. (1,64%).

Проаналізуємо оборотні активи підприємства (табл. 2.6) на основі фінансової звітності ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. Основною метою аналізу є визначення ефективності використання наявних оборотних активів підприємства.

Бухгалтерський баланс та інші форми фінансової звітності, зокрема звіт про рух грошових коштів та звіт про фінансові результати, виступають джерелом для аналізу складу, структури й динаміки поточних активів, а також для розрахунку показників оцінювання ефективності їх використання [19].

Таблиця 2.6 – Аналіз оборотних активів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.
(тис. грн.)

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Запаси	79 540	110 080	30 540	38,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 066 422	1 154 271	87 849	8,24
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	16 709	19 736	3 027	18,12
бюджетом	136 413	126 021	(10 392)	7,61
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 104	1 274	170	15,4
Гроші та їх еквіваленти	93 917	41 358	(52 559)	55,96
майбутніх періодів	152	212	60	3,95
Інші оборотні активи	406 025	501 250	95 225	23,45
Всього	1 800 282	1 954 202	153 920	0,0009

З таблиці 2.6 видно, всього оборотні активи за аналізований період зросли на 153 920 тис. грн. Зростання відбулось: запасів на 38,4%, дебіторської заборгованості за виданими авансами на 18,12%, іншої поточної дебіторської заборгованості на 15,4%, майбутніх періодів на 3,95 та інших оборотних активів на 23,45%. При цьому відбулось зменшення: дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 7,61% та грошей та їх еквівалентів на 55,96%.

Аналіз запасів підприємства (рис. 2.5) здійснюється для отримання інформації з оцінки стану матеріалів та сировини, їх відповідності потребам виробництва чи ринку, готової продукції, незавершеного виробництва, виявлення додаткових резервів [22].

Таблиця 2.7 – Аналіз складових елементів запасів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (тис. грн)

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Виробничі запаси	74 903	109 017	34 114	45,54
Незавершене виробництво	1 060	751	(309)	29,15
Готова продукція	3 577	312	(3 265)	91,28
Разом	79 540	110 080	30 540	38,4

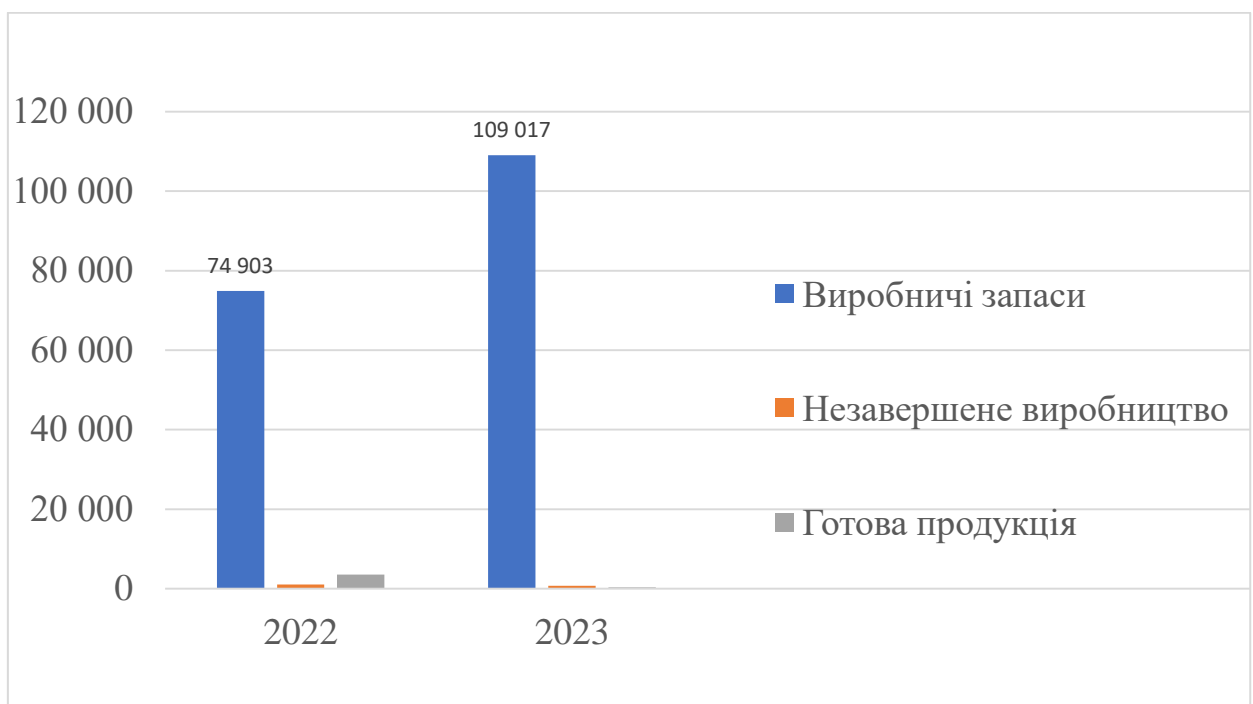

Рисунок 2.5 – Динаміка складових елементів запасів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (тис. грн)

За аналізований період запаси підприємства загалом зросли на 30 540 тис. грн. (38,4%).

Проаналізуємо динаміку активів ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (табл. 2.8, 2.9, 2.10).

Власний капітал - це фінансові ресурси підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються для формування частини його

активів. Частину активів, яка сформована за рахунок власного капіталу, називається чистими активами підприємства [7].

Таблиця 2.8 – Аналіз власного капіталу ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.
(тис. грн.)

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Зареєстрований (пайовий) капітал	101 442	101 442	-	-
Капітал у дооцінках	75 207	67 729	(7 478)	9,94
Додатковий капітал	330 976	346 274	15 298	4,62
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(1 665 766)	(2 108 302)	442 563	26,57
Неоплачений капітал	(3 000)	(3 000)	-	-
Разом	(1 161 141)	(1 595 857)	434 716	37,44

Власний капітал підприємства має позитивну динаміку, загально збиткове значення зменшилось на 434 716 тис. грн. в 2023 році порівняно з 2022 роком. Зменшився капітал у дооцінках на 9,94%, а непокритий збиток у 2023 році зріс на 26,57% і склав 2 108 302 тис. грн.

Таблиця 2.9 – Аналіз довгострокових зобов'язань і забезпечень ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Інші довгострокові зобов'язання	10	10	-	-
Довгострокові забезпечення	34 081	34 642	561	1,64
Разом	34 091	34 652	561	1,65

З таблиці бачимо, що інші довгострокові зобов'язання не змінилися, а довгострокові забезпечення зросли на 1,65%.

Таблиця 2.10 – Поточні зобов'язання і забезпечення ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр. (тис. грн.)

Стаття	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			Відносне (тис. грн)	Абсолютне (%)
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1 066	-	(1 066)	100
товари, роботи, послуги	2 963 843	3 500 624	536 781	18,11
розрахунками з бюджетом	260 790	208 490	(52 300)	20,05
розрахунками зі страхування	20 339	20 479	140	0,69
розрахунками з оплати праці	12 010	12 574	564	4,7
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	9 703	11 610	1 907	19,65
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	5 341	5 341	-	-
Доходи майбутніх періодів	33 666	177 568	143 902	427,49
Інші поточні зобов'язання	247 525	318 403	70 811	28,6
Всього	3 554 283	4 255 089	700 806	19,71

Згідно з ПСБО 11 поточні зобов'язання – це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. До поточних зобов'язань належать: короткострокові кредити банків, короткострокові векселі видані, кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, заборгованість за розрахунками та інші поточні зобов'язання [11].

Згідно з П(С)БО 11 — «Зобов'язання» передбачено такі види зобов'язань: довготермінові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів [11].

Загальні поточні зобов'язання і забезпечення ОКП «ДТКЕ» за 2023 рік зросли на 19,71% (700 806 тис. грн.), порівняно з 2022 роком, зокрема доходи майбутніх періодів зросли на 427,49%, а інші поточні зобов'язання – на 28,6%.

Проаналізуємо соціальні аспекти та кадрову політику ОКП «Донецьктеплокомуненерго» (рис. 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10).

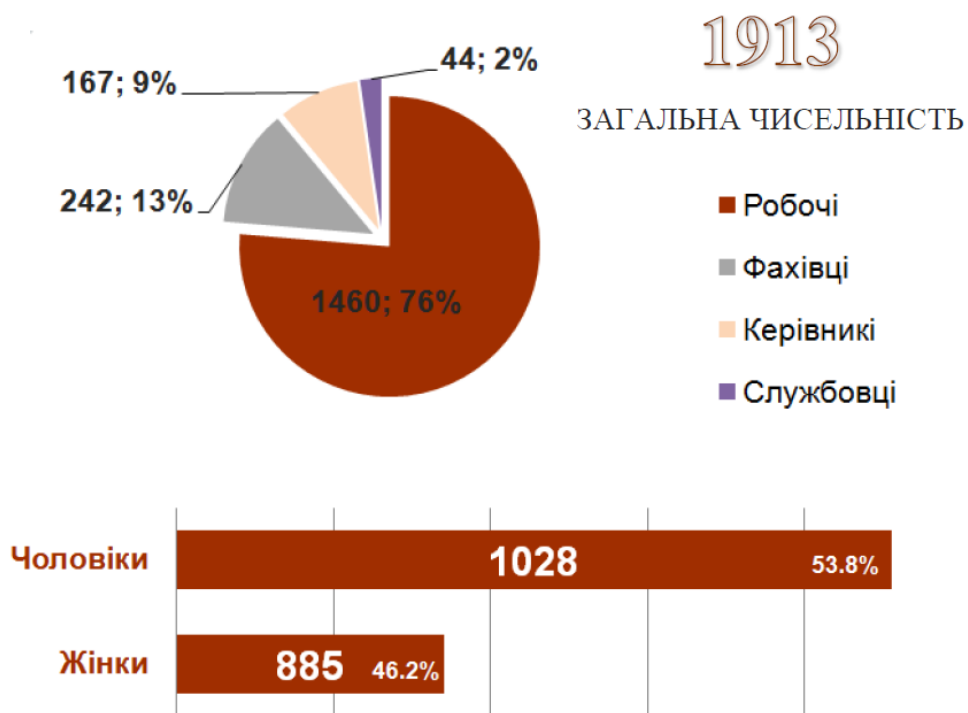

Рисунок 2.6 – Структура та чисельність персоналу, 2023 р.

Основні напрямки роботи з персоналом у 2023 році:

побудова чіткої «вертикалі» підпорядкованості та перерозподіл функціоналу підрозділів за напрямками діяльності, як основа єдиної технічної та економічної політики підприємства;

зняття адміністративного навантаження з відокремлених підрозділів та зосередження їх діяльності на виробництві, транспортуванні та постачанні теплової енергії;

створення умов для професійного розвитку майстрів, як базової управлінської ланки виробництва;

пріоритетність особистості працівника, його мотиваційних настанов та спрямування їх у відповідності до завдань, які стоять перед підприємством; головне на підприємстві – працівник, а за його межами – споживач послуг;

поступове зменшення персоналу найпростіших професій та експлуатаційного персоналу шляхом технічного удосконалення виробництва та обслуговування теплового господарства;

використання мотиваційних інструментів в залежності від особистого вкладу працівника та результатів діяльності підприємства [21].

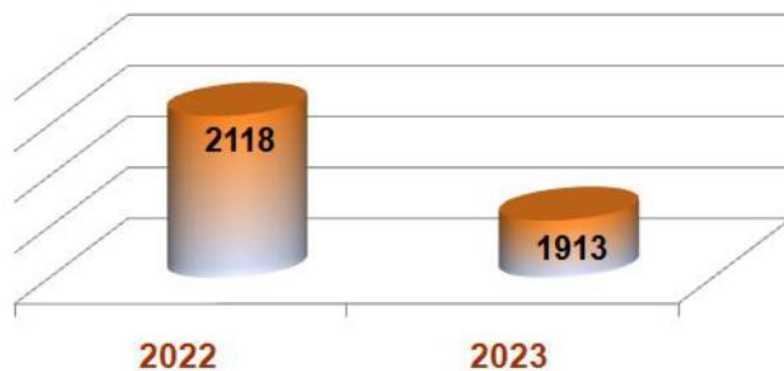

Рисунок 2.7 – Динаміка загальної чисельності персоналу за 2022-2023

р.р.

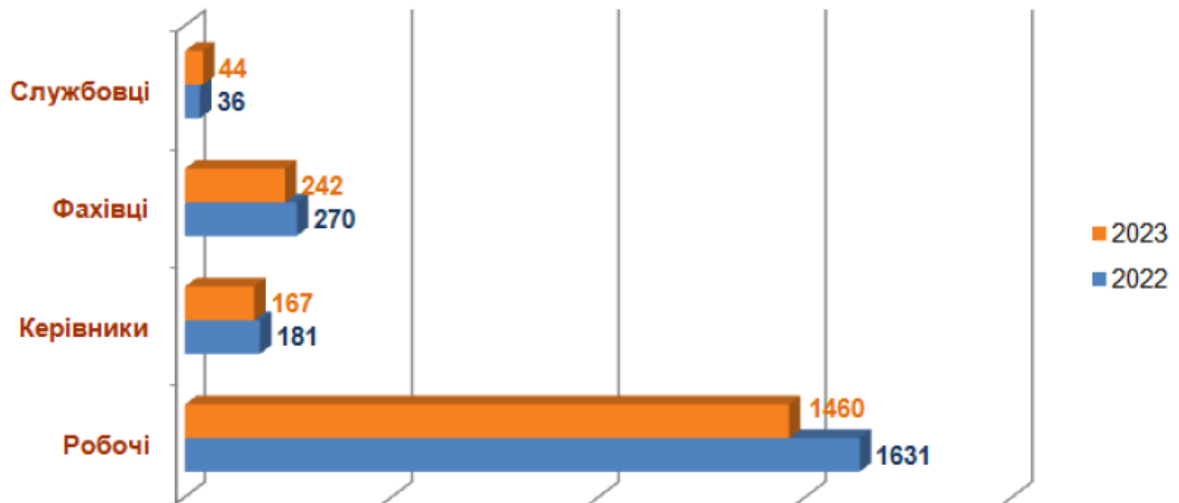

Рисунок 2.8 – Динаміка чисельності персоналу за 2022-2023 р.р.

За аналізований період загальна чисельність персоналу на підприємстві зменшилась на 105 осіб. Це пов'язано з воєнними діями на території України, а саме: на непідконтрольній українській владі території виявся один відокремлений підрозділ ВО ОКП «ДТКЕ», два відокремлених підрозділів не надавали послуги з теплопостачання два опалювальних періоди поспіль. Працівники підприємства виїхали у більш благополучні райони України або за кордон.

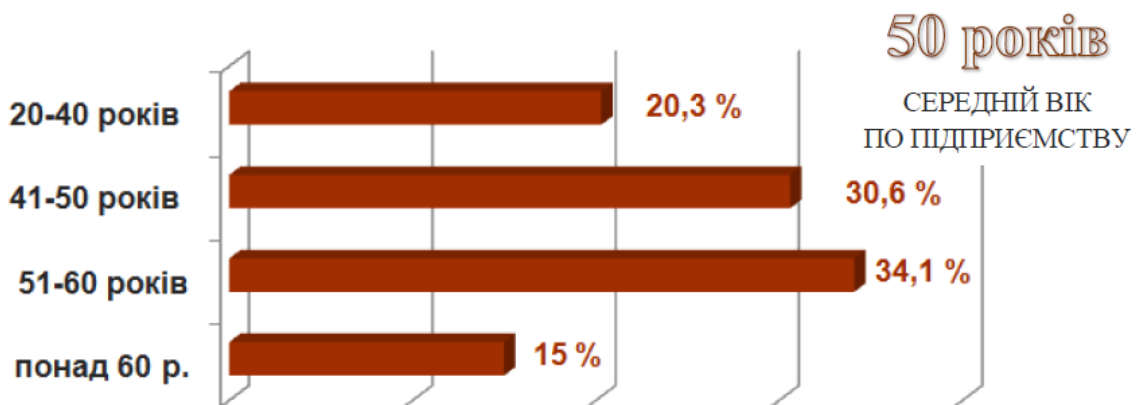

Рисунок 2.9 – Віковий склад працівників ОКП «Донецьктеплокомуненерго», 2023 р.

Середній вік працівників у 2023 році склав 50 років. Цей показник з одного боку свідчить про досвідченість та професіоналізм працівників

підприємства, а з другого боку – про тенденцію до старіння персоналу та дефіцит молоді. Протягом 2023 року відтік молоді з підприємства тільки посилювався в порівнянні з минулим роком. Серед основних причин звільнення молоді з підприємства це евакуація на більш безпечні території з території активних бойових дій та ще можна зазначити одну із причин це прагнення проживати та працювати у великих та більш безпечних для життя обласних центрах країни, а також доступність працевлаштування за кордоном за аналогічними професіями з більшою заробітною платою.

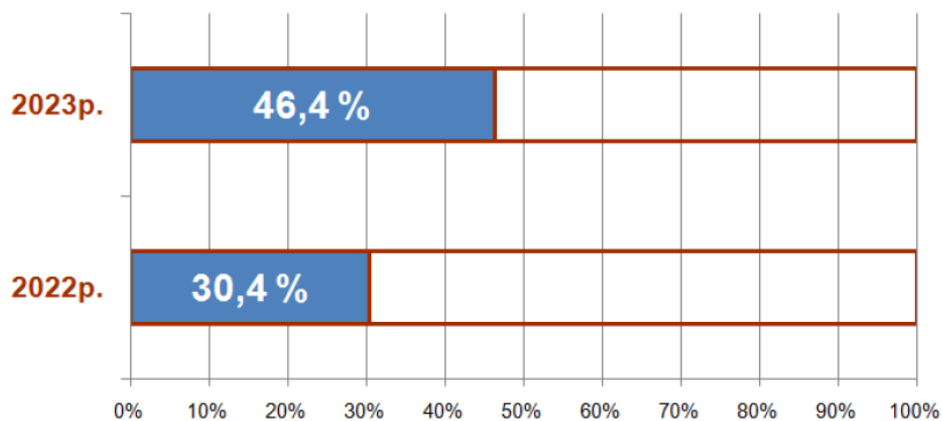

Рисунок 2.10 – Рух та плинність персоналу 2022-2023 р.р.

Щорічний інтенсивний рух персоналу обумовлений сезонним характером надання послуг, який супроводжується масовим звільненням навесні та масовим прийманням восени понад 500 осіб. Плинність персоналу в 2023 році збільшилась на 16 %.

На наведені показники руху та плинності персоналу вплинули суб'єктивних та об'єктивних факторів, які зазначені вище.

Таким чином, підвищення плинності кадрів, наявний дефіцит молодих кваліфікованих працівників, тенденція до старіння персоналу відображають стан загальної соціально-економічної ситуації Донецького регіону та країни в цілому.

Проте, такі показники є основоположними для поточної політики управління персоналом підприємства, головними напрямками якої є:

підбір кадрів переважно із внутрішніх джерел підприємства (формування кадрового резерву);

професійний розвиток працівників, надання можливості освоєння інших професій;

підвищення мотивації працівників шляхом заохочення за показниками діяльності підприємства та забезпечення більш широкого кола соціальних гарантій;

поступове зниження частки важкої ручної, малокваліфікованої, монотонної праці та праці, шкідливої для здоров'я.

Проаналізуємо середньооблікову чисельність персоналу, фонд оплати праці та середньомісячну заробітну плату 1 штатного працівника по підприємству за 2022-2023 рр. (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Аналіз оплати праці ОКП «ДТКЕ» за 2022-2023 рр.

	Рік	Всього	Робітники	КФС
Середньооблікова чисельність, осіб	2022	1 930	1 446	484
	2023	1 344	987	366
ФОП, тис. грн.	2022	274 365,7	183 454,4	90 911,3
	2023	254 462,7	161 904,5	92 558,2
Середня З/П, грн	2022	11 698,2	10 374,5	15 652,8
	2023	15 551,6	13 484,8	21 074,3

Середньооблікова чисельність штатних робітників за 2023 рік в зменшилась на 586 особи. Фонд оплати праці 2023 році порівняно з 2022 роком зменшився на 19 903,0 тис. грн. або на 7,3%. Середньомісячна заробітна плата 1 штатного працівника по підприємству за 2023 рік в порівнянні з 2022 роком збільшилась на 3 853,4 грн або на 32,9%.

2.3. Розробка рекомендацій з визначення антикризових заходів в діяльності підприємства

Керівництво ОКП «ДТКЕ» визнає, що діяльність установи пов'язана з ризиками і вартість чистих активів у мінливому ринковому середовищі може істотно змінитися внаслідок впливу суб'єктивних чинників та об'єктивних чинників, вірогідність і напрямок впливу яких заздалегідь точно передбачити неможливо. До таких ризиків зараховано ринковий ризик, кредитний ризик та ризик ліквідності. Ринковий ризик включає валютний ризик, відсотковий ризик та інший ціновий ризик. Управління ризиками керівництвом ОКП «ДТКЕ» здійснюється на основі розуміння підстав виникнення ризику, кількісної оцінки його можливого впливу на вартість чистих активів та застосування інструментарію щодо його пом'якшення.

На сьогоднішній день основною причиною збитковості підприємств теплопостачального комплексу України є недостатній рівень відшкодування тарифами витрат на виробництво, транспортування та постачання послуг населенню, а саме:

- застосування по категорії споживачів «населення» економічно не обґрунтованих тарифів, що діяли на кінець опалювального періоду 2020/2021 років, відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022рр. від 30.09.2021р. Також 19 серпня 2022 року набрав чинності Закон України від 29 липня 2022 року № 2479–ІХ «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» (далі – Закон № 2479), яким встановлюється мораторій на підвищення тарифів на теплопостачання для всіх категорій споживачів. З 01.10.2023р. ця заборона стосується лише категорії споживачів «Населення».

Відповідно Закону № 2479, визначаються фінансові гарантії для підприємств теплопостачання, зокрема, шляхом компенсації їм заборгованості з різниці в тарифах з державного бюджету України.

Станом на 01.01.2024р. загальна непогашена сума обсягу заборгованості з різниці в тарифах, яка була узгоджена Територіальною комісією, складає 797 266 914,21 гривень, в тому числі: за теплову енергію 697 555 852,64 гривень, за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення 99 711 061,57 гривень. Слід зазначити, що сума тарифу на сьогоднішній день, навіть не покриває собівартість 1 Гкал відпущеної енергії.

Крім того, на збитковість підприємства впливають норми Постанови КМУ № 812 від 19.07.2022 р., а саме перерозподіл грошових надходжень в розмірі 65% на рахунок ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» та 35% залишку на казначейський рахунок ОКП «ДТКЕ, через яку залишкових коштів підприємства не вистачає для повної оплати за матеріали та надані послуги.

Таке заздалегідь збиткове виробництво, впливає на збільшення кредиторської заборгованості підприємства, в першу чергу за енергоносії. Обставини погіршуються ще й тим, що через введений воєнний стан та активні бойові дії в регіоні значна частина споживачів, передусім населення, виїхала в інші регіони або за кордон, мешканці, котрі залишились в області мають складне матеріальне становище через втрату джерел прибутку, що спричиняє зростання дебіторської заборгованості.

У ході аналізу діяльності встановлено, що ОКП «ДТКЕ» знаходиться у нестійкому становищі. Для успішного роботи ОКП «ДТКЕ» необхідно розробити стратегію антикризового управління і створення умов для якісних структурних змін й тривалого зростання надання послуг.

Антикризова стратегія підприємства повинна передбачати не тільки ліквідацію зовнішніх проявів кризи, недопущення її подальшого поглиблення, а й відновлення здатності підприємства до самоорганізації, підтримання його внутрішнього та зовнішнього гомеостазу. В процесі

планування виходу з кризової ситуації та запобіганню виникненню нових кризових явищ керівництву ОКП «ДТКЕ» особливу увагу треба приділяти розробці антикризової стратегії підприємства за етапами, що наведені на рис. 2.11.

Першочергово керівництву ОКП «ДТКЕ» необхідно переглянути систему цілей та місію підприємства. Далі визначити короткострокові та довгострокові цілі діяльності підприємства.

Якщо першочергова місія – фінансове одужання підприємства, то цілі можуть бути спрямовані на досягнення фінансового стану, що відповідає потребам кредиторів, працівників, акціонерів, тобто бути середньостроковими.

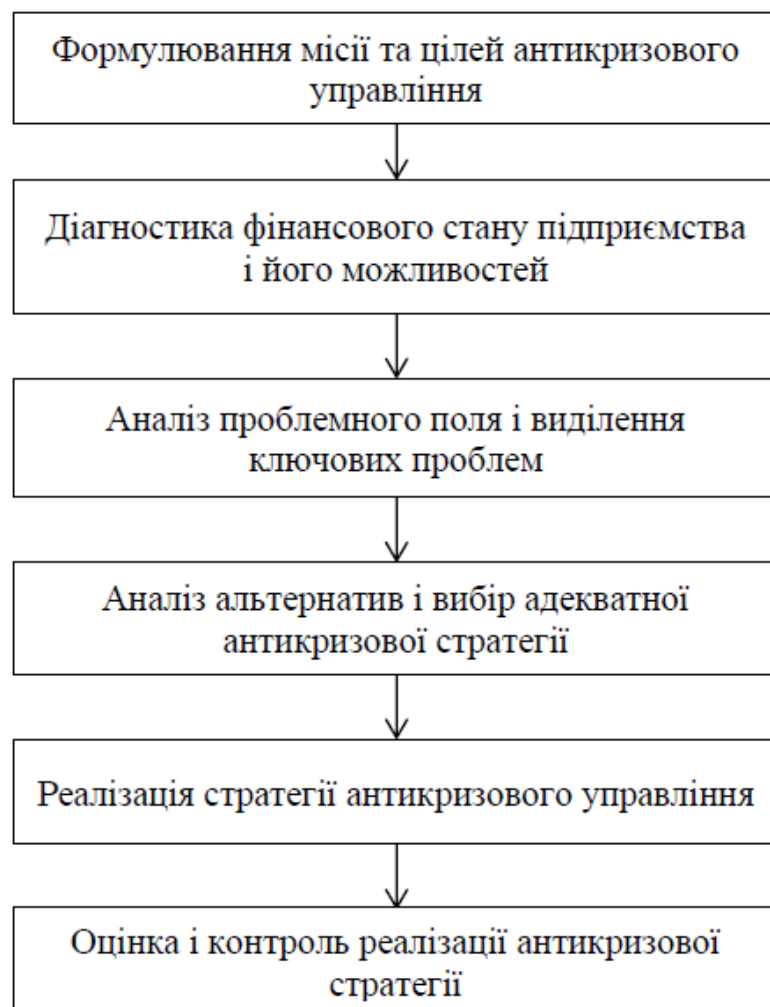

Рис. 2.11 – Процес формування антикризової стратегії ОКП «ДТКЕ»

На другому етапі розбудови стратегії застосовуються такі класичні методи:

- 1) аналіз сильних та слабких боків підприємства, сприятливих перспектив і загроз (SWOT-аналіз);
- 2) оцінка ринкового потенціалу (платоспроможний попит ймовірних споживачів, ціни, стратегічні партнери тощо);
- 3) оцінка виробничих можливостей: стан устаткування, рівень якості, потенціал технологій тощо;
- 4) оцінка трудових ресурсів: чисельність, укомплектованість, кваліфікація робітників, фахівців і менеджерів, наявність команди, корпоративного духу, ставлення до змін, бажання активно працювати та вчитися тощо;
- 5) оцінка матеріальних ресурсів;
- 6) оцінка фінансового стану та фінансових ресурсів.

Вивчаючи зовнішнє середовище ОКП «ДТКЕ», необхідно з'ясувати, які загрози і які можливості воно таїть у собі. Для цього керівництву ОКП «ДТКЕ» варто використовувати метод SWOT-аналізу. Він дозволяє поряд з аналізом зовнішнього середовища провести поглиблене дослідження сильних і слабких сторін підприємства.

З погляду формування антикризової стратегії сильні аспекти ОКП «ДТКЕ» важливі, оскільки вони можуть бути застосовані як підґрунтя антикризової стратегії. Водночас, успішна антикризова стратегія зосереджена на усуненні слабких місць, що сприяють виникненню кризової ситуації, визначенні конкурентних переваг підприємства. Тому на третьому етапі головна увага приділяється визначенню ключових проблем ОКП «ДТКЕ».

Задля подальшого розвитку та виходу з кризи ОКП «ДТКЕ» потрібно розвивати сильні аспекти та усувати слабкі місця, використовуючи можливості зовнішнього середовища.

На четвертому етапі здійснюється розгляд двох альтернативних способів виходу підприємства з кризи та його оздоровлення шляхом реалізації антикризової стратегії.

Антикризова стратегія передбачає формування комплексу дій щодо виходу підприємства з кризи, які поділяються на тактичні та стратегічні. Тактичні дії орієнтовані на здобуття додаткового часу для проведення більш дієвих заходів щодо стабілізації. До них відносяться заходи щодо скорочення всіх типів витрат, закриття підрозділів, розпродаж устаткування, зменшення персоналу, згортання діяльності. Ці заходи, хоча і не вимагають значних витрат і зусиль, надають тимчасовий результат.

Стратегічні ж антикризові заходи передбачають активні тривалі дії, пов'язані з такими заходами, як модернізація устаткування, впровадження нових технологій, (що у свою чергу зменшить витрати), зниження (підвищення) тарифів, і дають змогу досягти стійкого ефекту фінансового оздоровлення підприємства у майбутньому. Проте стратегічні антикризові заходи можуть бути реалізовані керівництвом підприємства завдяки проведенню тактичних антикризових заходів.

Тобто, оперативні заходи полягають у виявленні внутрішніх резервів, у кадрових змінах, одержанні кредитів, використанні грантів, залученню інвестицій та іншому. Стратегічні заходи полягають у вивченні потенціалу, розробці виробничих програм, політики прибутків, інновацій, а також у розробці загальної концепції виходу підприємства з кризового становища.

Діяльність менеджерів ОКП «ДТКЕ» при реалізації обраної антикризової стратегії має містити виконання завдань, наведених на рисунку 2.12.

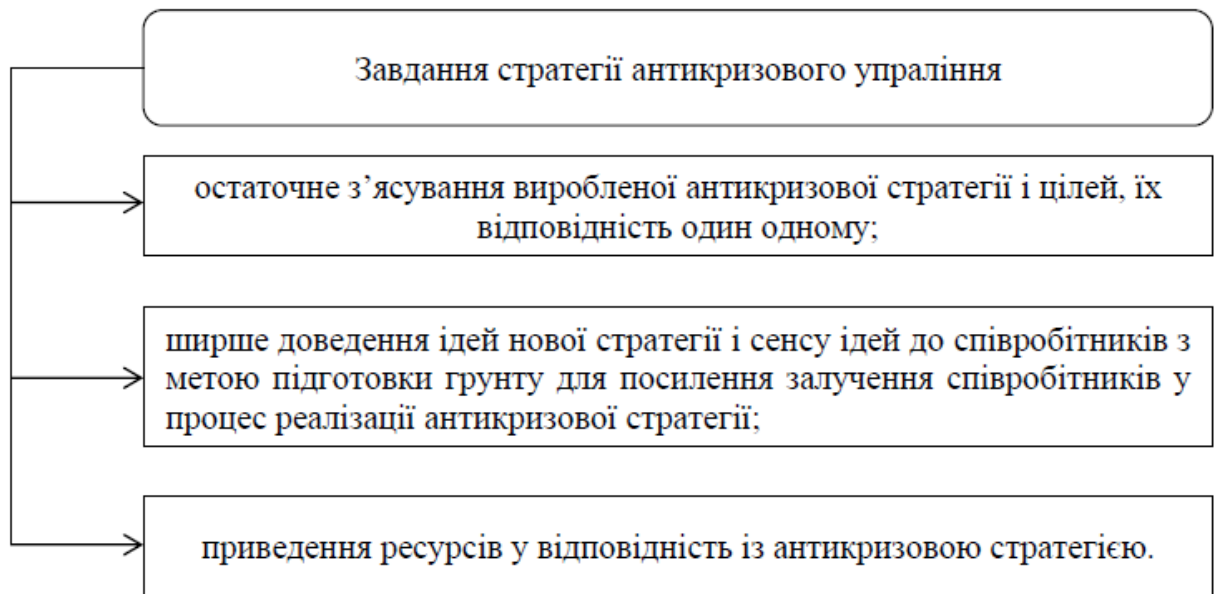

Рисунок 2.12 – Завдання стратегії антикризового фінансового управління на ОКП «ДТКЕ»

На п'ятому етапі відбувається втілення антикризової стратегії. На стратегію підприємства впливають і накладають певні обмеження наявна структура і система управління; управлінська культура; навички та ресурси. Також на втілення антикризової стратегії великий вплив чинить правильне використання ресурсів підприємства.

Основні проблеми, які можуть виникнути перед керівниками ОКП «ДТКЕ» при розробці й реалізації антикризової стратегії, зводяться до наступних:

- 1) застосування нових засобів досягнення виживання на ринку може спричинити збільшення витрат;
- 2) недостатньо глибокий аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства може посилити негативні наслідки неправильних стратегічних рішень.

Стратегія антикризового фінансового управління ОКП «ДТКЕ», має бути спрямована на встановлення параметрів, що визначають перелік альтернативних дій з розв'язання питання неузгодженості між цілями

підприємства, наявними ресурсами та впливом зовнішнього й внутрішнього середовища.

Ресурси суттєво впливають на реалізацію антикризової стратегії, так як їх правильне застосування має вирішальне значення для успішної діяльності ОКП «ДТКЕ». Менеджер повинен в максимально мобілізувати ресурси підприємства та розподілити їх так, щоб отримати найбільший ефект. Механізм використання ресурсного потенціалу підприємства приводиться у відповідність із здійснюваною антикризовою стратегією. До функціональних підрозділів підприємства мають бути доведені нові завдання. Порівнюючи очікувані результати з дійсними, менеджери можуть використовувати бальну систему оцінки розбіжностей. При реалізації стратегія антикризового управління може переглядатися якщо цього потребують обставини, що виникають. Антикризова стратегія включає оперативні та стратегічні заходи (рис.2.13).

Оперативні заходи покликані впродовж короткого періоду стабілізувати фінансовий стан. Реалізація оперативних заходів повинна бути здійснена впродовж 3-4 місяців.

На ОКП «ДТКЕ» потрібно здійснити такі оперативні антикризові заходи:

- 1) скорочення виробничих запасів;
- 2) здача в оренду частини основних фондів;
- 3) рефінансування дебіторської заборгованості;
- 4) реструктуризація кредиторської заборгованості;
- 5) зменшення витрат.

Рисунок 2.13 – Заходи реалізації стратегії антикризового фінансового управління на ОКП «ДТКЕ».

З огляду на фактичну вартість запасів ОКП «ДТКЕ» має здійснити комплекс дій задля позбавлення їх надлишків на складах. Це дасть змогу збільшити обсяг грошових потоків на товариство, а ще зменшить видатки з їх зберігання, прискорить обертання обігових коштів, що у підсумку збільшить прибуток і рентабельність. Також необхідно провести дослідження усього наявного устаткування, технологій, і у разі виявлення невикористовуваних - здавати їх в оренду, що також має забезпечити приплив грошових надходжень.

На підприємстві резерви зниження витрат криються в матеріальних витратах, видатках на оплату праці, реалізаційних витратах, оскільки вони займають значну частку у структурі загальних видатків.

Керування витратами дасть можливість ОКП «ДТКЕ» збільшити розміри вхідних грошових потоків і тим самим покращити ділову активність та фінансову стійкість. Зокрема це розробка норми видатків усіх видів ресурсів: основних і допоміжних матеріалів, енергії, трудових ресурсів тощо. В процесі планування встановлюються граничні (допустимі) загальні видатки в підрозділах і в цілому по підприємству (кошториси) на одиницю послуг.

На нашу думку, заробітну плату треба пов'язати до результатів праці працівників. Це дасть змогу більш ефективно працювати. Також за рахунок заощаджених грошових коштів на ОКП «ДТКЕ» варто розробити певну систему винагород. Працівники отримуватимуть додаткову грошову винагороду, коли виконали понаднормову роботу. Ще одним із завдань вищого керівництва ОКП «ДТКЕ» буде покращити умови праці та відпочинку своїх працівників, поліпшити мікроклімат на товаристві. В умовах кризи треба приділити більшу увагу потребі у підвищенні нематеріального стимулювання працівників. Ці заходи допоможуть підвищити мотивацію та продуктивність праці.

Окрім того, збільшення грошових надходжень на ОКП «ДТКЕ» можливо досягти за рахунок наступних заходів:

- 1) збільшення операційного прибутку за рахунок оптимізації цінової політики, скорочення сталих і змінних витрат;
- 2) збільшення іншого прибутку за рахунок реалізації обладнання, що зношене або не використовується та інше.

Отже, ці оперативні заходи забезпечать збільшення грошових потоків на товариство у короткостроковий період. За рахунок скорочення витрат – зменшаться вихідні кошти.

Стратегічні та оперативні заходи взаємозалежні, і здійснювати одні у відриві від інших неможливо. Реалізація стратегічних заходів ОКП «ДТКЕ» ставить за мету створення адекватних умов всередині підприємства для досягнення ним власних стратегічних цілей. Важливою особливістю стратегічних заходів на відміну від оперативних є те, що вони:

- 1) здійснюються в значно триваліші терміни, ніж оперативні. Для даного товариства бажаними термінами їх реалізації буде 1-3 роки;
- 2) стратегічні заходи ОКП «ДТКЕ» розробляються відповідно до його стратегічних цілей та місії;
- 3) ефективне проведення стратегічних заходів ОКП «ДТКЕ» потребує значних грошових вкладів.

Висновки до розділу 2

1. ОКП «ДТКЕ складається з 16-ти теплопостачальних відокремлених підрозділів (підрозділи на тимчасово окупованих територіях та відокремлені підрозділи на території підконтрольній органам української влади). Крім того, до складу входить відокремлений підрозділ Центр продажу та клієнтського обслуговування, що не має статусу юридичної особи.

Місія підприємства – надійне та безперебійне забезпечення споживачів тепловою енергією.

Мета підприємства – приведення технічного стану теплового господарства у населених пунктах Донецької області до рівня, що відповідає європейському.

На сьогоднішній день обласне комунальне підприємство «Донецьктеплокомуненерго» є найбільшим теплопостачальним комплексом на території Донецької області.

2. Для аналізу економічної діяльності досліджуваного підприємства показники за 2022 та 2023 роки не є показовими у зв'язку з обмеженнями надання послуг з постачання теплової енергії та реалізації теплової енергії, обумовленими близькістю до лінії фронту та умовами праці в період воєнного часу. Слід відмітити значне зменшення споживачів, нестачу працівників, пошкодження та руйнування в наслідок ворожих обстрілів, тощо, але у 2023 році показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго» більш стабільні.

У 2023 році порівняно з 2022 роком доходи підприємства зменшились на 31,2%. Таке зменшення обумовлене скороченням обсягів реалізації теплової енергії та послуг з постачання теплової енергії в наслідок російської агресії на території України.

Загальні витрати підприємства за аналізований період зменшились з 1 536 585 тис. грн. до 1 521 557 тис. грн., на 0,98%. Таке зменшення також обумовлене скороченням обсягів реалізації теплової енергії та послуг з

постачання теплової енергії в наслідок російської агресії на території України. Але за деякими статтями (інші операційні витрати) спостерігається збільшення витрат на 70 895 тис. грн., 23,24%.

Показник фінансового результату виступає підсумком господарської діяльності підприємства. У 2023 році фінансовий результат діяльності ОКП «ДТКЕ» є збитковим і складає (450) млн. грн.

За допомогою горизонтального аналізу порівняли показники необоротних активів за 2022-2023 рр. та виявили загальне зростання на 17,98% (112 731 тис. грн.). Найбільше зросли основні засоби – на 101 131 тис. грн.(17.59%), незавершені капітальні інвестиції зросли на 11 608 тис. грн. (22,73%), а довгострокова дебіторська заборгованість зменшилась на 15 тис. грн. (1,64%).

Всього оборотні активи за аналізований період зросли на 153 920 тис. грн. Зростання відбулось: запасів на 38,4%, дебіторської заборгованості за виданими авансами на 18,12%, іншої поточної дебіторської заборгованості на 15,4%, майбутніх періодів на 3,95 та інших оборотних активів на 23,45%. При цьому відбулось зменшення: дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 7,61% та грошей та їх еквівалентів на 55,96%.

За аналізований період запаси підприємства загалом зросли на 30 540 тис. грн. (38,4%).

Власний капітал підприємства має позитивну динаміку, загально збиткове значення зменшилось на 434 716 тис. грн. в 2023 році порівняно з 2022 роком. Зменшився капітал у дооцінках на 9,94%, а непокритий збиток у 2023 році зріс на 26,57% і склав 2 108 302 тис. грн.

Загальні поточні зобов'язання і забезпечення ОКП «ДТКЕ» за 2023 рік зросли на 19,71% (700 806 тис. грн.), порівняно з 2022 роком, зокрема доходи майбутніх періодів зросли на 427,49%, а інші поточні зобов'язання – на 28,6%.

За аналізований період загальна чисельність персоналу на підприємстві зменшилась на 105 осіб. Середній вік працівників у 2023 році склав 50 років.

Цей показник з одного боку свідчить про досвідченість та професіоналізм працівників підприємства, а з другого боку – про тенденцію до старіння персоналу та дефіцит молоді.

Щорічний інтенсивний рух персоналу обумовлений сезонним характером надання послуг, який супроводжується масовим звільненням навесні та масовим прийманням восени понад 500 осіб. Плинність персоналу в 2023 році збільшилась на 16 %.

Середньооблікова чисельність штатних робітників за 2023 рік в зменшилась на 586 особи. Фонд оплати праці 2023 році порівняно з 2022 роком зменшився на 19 903,0 тис. грн. або на 7,3%. Середньомісячна заробітна плата 1 штатного працівника по підприємству за 2023 рік в порівнянні з 2022 роком збільшилась на 3 853,4 грн або на 32,9%.

3. У ході аналізу діяльності встановлено, що ОКП «ДТКЕ» знаходиться у нестійкому становищі. Для успішного роботи ОКП «ДТКЕ» необхідно розробити стратегію антикризового управління і створення умов для якісних структурних змін й тривалого зростання надання послуг.

Антикризова стратегія підприємства має передбачати не лише ліквідацію зовнішніх ознак кризи, недопущення її подальшого поглиблення, а й відновлення здатності підприємства до самоорганізації, підтримки його внутрішнього та зовнішнього гомеостазу. У процесі планування виходу з кризового становища та запобіганню появі нових кризових явищ керівництву ОКП «ДТКЕ» особливу увагу слід приділяти розробці антикризової стратегії підприємства за запропонованими етапами.

РОЗДІЛ 3

СИСТЕМА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Охорона праці – це галузь, що регулює низку заходів для збереження здоров'я та життя робітників під час виконання трудових обов'язків. Вимоги та поради щодо цієї галузі закріплені на законодавчому рівні у ряді нормативно-правових актів. При цьому охорона праці на підприємстві відбувається безперервно, незалежно від виду діяльності та особливостей робочого процесу (рис. 3.1).

Наразі охорона праці та техніка безпеки – це сфера, яка стосується майже кожної людини, котра працює в: офісі, торговому чи промисловому підприємстві, на виробництві та будь-яких інших об'єктах господарювання. Без дотримання законодавчих вимог неможливо розпочати діяльність нової компанії, а порушення таких правил призведе до притягнення уповноваженої особи до адміністративної або й кримінальної відповідальності.

Рисунок 3.1 – Охорони праці на підприємстві

Сучасні норми охорони праці виконують декілька головних завдань:

- втілюють право на збереження життя та здоров'я працівників під час виконання робочих обов'язків;
- врегульовують взаємини державних органів, об'єктів господарювання та персоналу;
- визначають порядок організації заходів з охорони праці.

В табл. 3.1 наведені основні поняття охорони праці на підприємстві.

Таблиця 3.1 – Характеристика основних понять охорони праці на підприємстві

Поняття	Сутність
Охорона праці	сукупність дій і засобів, що спрямовані на збереження здоров'я та життя працівників
Роботодавець	власник об'єкта господарювання, який несе безпосередню відповідальність за визначення уповноважених з питань охорони праці на підприємстві, в офісі або в іншій організації
Працівник	фізична особа, офіційно оформлена як частина персоналу об'єкта господарювання. Виконує конкретну трудову діяльність, обумовлену в трудовому договорі

Збереження життя та здоров'я працівників у процесі трудової діяльності є основною метою планування робіт з охорони праці та планування заходів з охорони праці роботодавцем.

Плани роботи розрізняють за змістом (комплексні, які охоплюють всі аспекти діяльності з охорони праці та цільові, спрямовані на розв'язання певних задач охорони праці) та за термінами виконання (перспективні – на тривалий час, поточні – на один рік, оперативні – на місяць, квартал) [5].

Заходи з охорони праці класифікуються за такими ознаками: організаційні, технічні, санітарно-гігієнічні, соціально-економічні, психофізіологічні, лікувально-профілактичні, а за принципом виконання можуть бути планові і такі, що виконуються у позаплановому порядку [5].

Планування та розробка заходів з охорони праці відбувається на основі аналізу стану та чинників виробничого травматизму, професійних захворювань; результатів атестації робочих місць за умовами праці, паспортизації санітарно-технічних умов праці; аналізу забезпечення виробничих об'єктів, робочих місць працівників необхідними засобами захисту, а також матеріально-технічного забезпечення навчання та інструктажів, перевірки знань працівників з охорони праці; результатів технічних оглядів, випробувань, експертизи технічного стану виробничих об'єктів, іншої документації з охорони праці, а також вимог безпеки, викладених в експлуатаційній та ремонтній документації виробників обладнання; приписів Пенсійного фонду України, органів державного нагляду та контролю, контролюючих служб роботодавця, подання профспілки; документів та пропозицій відповідних органів управління; пропозицій структурних підрозділів та служб роботодавця, профспілки, а також окремих працівників.

Основні напрями планування та розробки заходів з охорони праці: приведення виробничих актів та інших будівель і приміщень, споруд, будмайданчиків, території підприємства, установи, організації до вимог нормативно-правових актів; забезпечення норм природного та штучного освітлення; узгодження робочих місць, технологічних процесів, устаткування та інших об'єктів виробничого призначення з вимогами нормативно-правових актів з охорони праці; механізація, автоматизація, роботизація технологічних процесів, робіт, що виконуються в небезпечних та / або шкідливих умовах праці, важких фізичних робіт; відповідність нормативних актів санітарно-побутового забезпечення працівників; проведення атестації робочих місць за умовами праці, паспортизації санітарно-технічного стану умов праці та сертифікація виробничих об'єктів на їхню відповідність вимогам охорони праці; нормативне, інформаційне та технічне забезпечення діяльності з охорони праці; забезпечення спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту, мийними і знешкоджувальними засобами,

медикаментами та перев'язувальними матеріалами, проведення медичних оглядів.

Сфера охорони праці передбачає навчання з різних питань та галузей. До найпоширеніших та ключових складових ОП варто віднести:

- пожежну безпеку;
- електробезпеку;
- цивільний захист.

Проте існує безліч інших робочих процесів, котрі мають окремі нормативно-правові акти, що регулюють відносини державних органів, роботодавців і працівників.

Пожежна безпека — це сукупність заходів, спрямованих на зменшення імовірності виникнення осередку загоряння. у такий спосіб запобігається завдання матеріальних збитків, а також шкоди здоров'ю та життю працівників, відвідувачів підприємства.

Відповідальність за забезпечення пожежної безпеки на об'єктах господарювання покладено на власників та керівників компанії. Насамперед, їхнім обов'язком є:

- організувати процес забезпечення пожежної безпеки;
- затверджувати інструкції та накази, що сприяють підвищенню рівня пожежної безпеки;
- організувати проведення інструктажів та навчання з цього питання;
- забезпечувати відповідність підприємства вимогам законодавства щодо пожежної безпеки;
- утримувати у робочому стані засоби протипожежного захисту;
- впроваджувати системи автоматичного пожежогасіння;
- інформувати уповноважені державні органи про тимчасову несправність тих чи інших засобів протипожежного захисту та інше.

Протипожежний режим на підприємстві — це інструкції з поведінки, що дають змогу зменшити ризик шкоди здоров'ю та життю персоналу. Він містить регулювання таких аспектів:

- шляхи евакуації персоналу (їх кількість напряму залежить від співвідношення площі приміщення та кількості людей);
- визначення спеціальних місць, де дозволено курити;
- порядок застосування джерел відкритого вогню;
- порядок використання побутових приладів, що здатні до швидкого нагрівання (чайники, мікрохвильові печі тощо);
- організація пожежонебезпечних робіт;
- налаштування та вимкнення від мережі інженерних комунікацій (наприклад, системи вентиляції);
- особливості експлуатації засобів протипожежного захисту;
- організація роботи добровільної пожежної охорони тощо.

Електробезпека — це комплекс дій та пристроїв, що поліпшують безпеку робітників та відвідувачів від впливу електричного струму, електромагнітного поля або інших чинників, пов'язаних з електрикою.

Використання устаткування, що споживає багато електроенергії, суттєво збільшує небезпеку під час роботи. Через це важливо ознайомитися з основними правилами та порадами для таких випадків.

На керівника підприємства покладається відповідальність за організацію охорони праці в сфері електробезпеки. Насамперед, йому слід виконати декілька ключових завдань:

- призначити відповідального, що відповідатиме за справність і безпечне використання електроустановок;
- розробити й затвердити інструкції, які сприятимуть безпечному виконанню робочих обов'язків;
- організувати періодичну перевірку знань працівників правил електробезпеки;

– вдосконалити оптимізацію робочого процесу задля зменшення факторів ризику в сфері електробезпеки.

Розглянемо основні причини електротравм. Електротравма — це головний фактор ризику у сфері електробезпеки. По суті, це негативний вплив електричного струму на людський організм. Найчастіше причини електротравм такі:

1. Виконання електромонтажних робіт з напругою;
2. Недостатня підготовка персоналу;
3. Порушення правил безпеки під час праці у електричних зонах;
4. Подача напруги в установку, де працюють люди;
5. Низька якість проводки;
6. Пошкодження ізоляції;
7. Неналежна якість електроз'єднань;
8. Відсутність попереджувальних знаків про небезпеку та багато іншого.

Саме для запобігання таким ситуаціям існують інструкції, інструктажі та перевірки від уповноважених державних органів.

Цивільний захист для підприємства. Цивільна оборона — це комплекс заходів, що має на меті захист населення, території України, культурних або матеріальних цінностей від різних надзвичайних ситуацій. Це можуть бути природні та техногенні катастрофи, воєнні дії тощо. Правовою основою цивільного захисту є такі основні документи, як: Конституція, Кодекс цивільного захисту України, а також низка інших законів та міжнародних договорів, які було ратифіковано КМУ та Верховною Радою.

Система цивільної оборони на державному рівні працює у таких основних режимах:

- повсякденному;
- підвищеної готовності;
- надзвичайної ситуації;
- надзвичайного стану.

Система охорони праці на підприємстві складається з:

1. Положення (табл. 3.2).
2. Інструкції.
3. Накази.
4. Навчання відповідальних осіб та робітників.
5. Інструктажі з охорони праці.
6. Матеріали проведення атестації робочих місць за умовами праці [25].

Таблиця 3.2 – Положення з охорони праці [12]

Положення	Стаття Закону України “Про охорону праці”	Сутність
про Систему керування охороною праці	ст. 13	Розробляє підприємство індивідуально, містить порядок організації та функціонування системи керування охороною праці
про Службу охорони праці	ст. 15	Складається на основі НПАОП 0.00-4.21-04 “Типове положення про службу охорони праці”. Містить задачі, права та обов’язки служби охорони праці підприємства, а також її склад.
про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці	ст. 18	Складається на основі НПАОП 0.00-4.12-05 “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”. Містить порядок організації проведення навчання та інструктажів з охорони праці.
про діяльність уповноважених найманими робітниками осіб з питань охорони праці	ст. 42	Складається на основі НПАОП 0.00-4.11-07 “Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці”. Містить права та обов’язки уповноваженого з охорони праці.

2. Інструкції. Інструкції це локальні документи підприємства, вони містять обов'язкові для виконання вимоги до охорони праці.

Вимоги до оформлення, складання, організації обліку та видачі інструкцій прописані в НПАОП 0.00-4.15-98 “Положення про розробку інструкцій з охорони праці”.

Інструкції з охорони праці (ІОП) бувають двох видів:

- для професії;
- для виду робіт.

3. Накази. Накази також діляться на дві категорії: одні вводять у дію локальні документи, такі як положення та інструкції, а інші – призначають когось відповідальним, наприклад, за технічний стан та безпечну експлуатацію обладнання.

Мінімальний набір необхідних наказів:

- про затвердження положень з охорони праці;
- про створення Служби охорони праці;
- про організацію роботи з охорони праці;
- про затвердження інструкцій з охорони праці;
- про затвердження переліку робіт підвищеної небезпеки та таких, де є необхідність у професійному доборі;
- про створення комісії з перевірки знань з питань охорони праці;
- про призначення відповідального.

4. Навчання відповідальних осіб та робітників. Порядок організації та проведення навчання з охорони праці прописується у Положенні про порядок проведення навчання та перевірки знань з охорони праці. Воно розробляється на основі НПАОП 0.00-4.12-05 “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”.

Відповідно до НПАОП 0.00-4.12-05, ряд співробітників підприємства періодично раз на три роки мають проходити навчання та перевірку знань з загальних питань охорони праці в навчальному центрі.

Хто саме проходить навчання:

- керівник підприємства,
- спеціалісти служби охорони праці,
- керівники структурних підрозділів (керівники робіт),
- інші посадові особи, які відповідають за охорону праці,
- члени комісії з перевірки знань з охорони праці.

5. Інструктажі з охорони праці. Види та порядок проведення інструктажів з охорони праці прописуються у Положенні про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці. Воно розробляється на основі НПАОП 0.00-4.12-05 “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”.

Вступний інструктаж з охорони праці проводиться за програмою вступного інструктажу (завантажити зразок) та реєструється в Журналі реєстрації вступного інструктажу з охорони праці.

Інструктажі на робочому місці (первинний та повторний) проводяться за чинними на підприємстві інструкціями з охорони праці та реєструються в Журналі реєстрації інструктажів з охорони праці на робочому місці.

Позаплановий інструктаж також реєструється у тому ж журналі, причина його проведення вказується окремо.

Цільовий інструктаж, як правило, реєструється у відповідному нараді-допуску.

6. Матеріали проведення атестації робочих місць за умовами праці. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці (АРМ) регулюється постановою КМУ № 442 від 01.08.1992 р. “Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці”.

Які документи, що підтверджують проведення АРМ, мають бути на підприємстві:

- наказ про створення комісії для проведення АРМ;
- протоколи засідань цієї комісії;
- перелік робочих місць, на яких необхідно провести АРМ;

- фотографії робочих місць та листи спостережень з хронометражем робочого часу;
- протоколи проведення лабораторно-інструментальних досліджень факторів виробничої середовища;
- карта умов праці за визначеними для АРМ робочими місцям;
- наказ про затвердження результатів АРМ;
- перелік заходів з покращення умов праці на робочих місцях, умови праці на яких за результатами АРМ визначені як шкідливі або тяжкі.

Ключовим принципом політики ОКП «ДТКЕ» у сфері безпеки праці є пріоритет життя і здоров'я працівників, повна відповідальність керівників підприємства за створення безпечних і здорових умов праці.

Для управління охороною праці на підприємстві використовується триступенева система контролю, що включає в себе перевірки структурних підрозділів та робочих місць.

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного й індивідуального захисту, що використовує працівник, а також санітарно – побутові умови мають відповідати вимогам законодавства.

Працівники мають право відмовитися від дорученої роботи, якщо під час її виконання складається ситуація, небезпечна для їхнього життя і здоров'я (якщо такі умови прямо не передбачають трудові договори), а також для життя і здоров'я інших людей та навколишнього середовища.

Факт наявності такої ситуації підтверджує служба охорони праці підприємства за участю представника профспілки.

Питання охорони праці систематично розглядаються на нарадах підприємства та загальних зборах трудового колективу. Співробітники проходять регулярні інструктажі. За підсумками нарад та інструктажів визначаються додаткові заходи щодо запобігання виробничому травматизму, підвищення якості навчання з охорони праці.

У 2023 році на підприємстві було розроблено і впроваджено ряд важливих документів, які спрямовані на підвищення безпеки праці та запобігання травматизму:

- план організаційно – технічних заходів з гігієни та безпеки праці на 2024 рік, та запроваджено обов’язкову піврічну звітність щодо виконання;
- інструкції з охорони праці та за видами робіт;
- накази за визначення відповідальних осіб за безпечне виконання робіт з підвищеної небезпекою, за технічний стан і безпечну експлуатацію обладнання;
- лабораторні дослідження умов праці;
- оцінка технічного стану виробничого обладнання та устаткування – відповідно до вимог нормативно – правових актів із охорони та і гієни праці;
- атестація робочих місць за умовами праці – не рідше ніж раз на п’ять років.

Згідно ст. 19 Закону України «Про охорону праці» [12], для підприємств, незалежно від форм власності, витрати на охорону праці повинні складати не менш 0,5% від фонду оплати праці за попередній рік (274 365,7 тис. грн.), тобто 1 371,8 тис. грн. У 2023 році фактичні витрати підприємства на охорону праці дорівнюють 3 774,7 тис. грн. (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Витрати на охорону праці ОКП «ДТКЕ» у 2023 році [21]

У 2023 році на підприємстві не було нещасних випадків на виробництві.

Основні завдання у сфері охорони праці на 2024 рік:

- перегляд та оновлення переліків можливих небезпек, що можуть виникнути процесі трудової діяльності працівників, за всіма професіями та посадами, які є на підприємстві;
- вдосконалення методик постійної ідентифікації небезпек, оцінювання ризиків та впровадження необхідних засобів управління;
- впровадження механізмів матеріального стимулювання керівного складу і персоналу за дотримання вимог з охорони праці;
- організація навчання керівників та фахівців служб охорони праці, виробничо – технічних служб щодо ризик – орієнтовного підходу в управлінні охороною праці;
- впровадження, поліпшення планування, моніторингу та оцінка діяльності безпеки праці;
- мотивація співробітників, залучення до реалізації покращень з безпеки праці;
- організація навчання, перекваліфікація і працевлаштування осіб з інвалідністю згідно з медичними рекомендаціями [21].

Отже, охорона праці в офісі, на підприємстві чи інших об'єктах господарювання безпосередньо впливає на безпеку персоналу та відвідувачів. Саме тому власник такого об'єкта має докласти всіх зусиль, щоб охорона праці відповідала всім чинним державним нормативам та вимогам.

Висновки до розділу 3

Охорона праці – це галузь, що регулює низку заходів для збереження здоров'я та життя робітників під час виконання трудових обов'язків.

Заходи з охорони праці класифікуються за такими ознаками: організаційні, технічні, санітарно-гігієнічні, соціально-економічні,

психофізіологічні, лікувально-профілактичні, а за принципом виконання можуть бути планові і такі, що виконуються у позаплановому порядку.

Сфера охорони праці передбачає навчання з різних питань та галузей. До найпоширеніших та ключових складових ОП варто віднести: пожежну безпеку; електробезпеку; цивільний захист.

Система охорони праці на підприємстві складається з: положення, інструкції, накази, навчання відповідальних осіб та робітників, інструктажі з охорони праці, матеріали проведення атестації робочих місць за умовами праці.

Ключовим принципом політики ОКП «ДТКЕ» у сфері безпеки праці є пріоритет життя і здоров'я працівників, повна відповідальність керівників підприємства за створення безпечних і здорових умов праці.

Для управління охороною праці на підприємстві використовується триступенева система контролю, що включає в себе перевірки структурних підрозділів та робочих місць.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі досліджено комплексну оцінку діяльності підприємства і визначено антикризові заходи.

Потреба вивчення та застосування комплексної оцінки діяльності підприємства зумовлена перевагами її використання, як для її прогнозування, так і для поточної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. За допомогою своєчасного виявлення сильних й слабких сторін підприємства можливо попередити розвиток негативних кризових явищ на підприємстві, а також визначити та впровадити антикризові заходи щодо покращення фінансового стану в цілому.

В роботі вирішено наступні задачі:

1. Досліджено сутність комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства.
2. Визначено особливості аналізу фінансового стану підприємства.
3. Розглянуто теоретичні основи антикризового фінансового управління на підприємстві.
4. Надано загальну характеристику діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
5. Проаналізовано основні техніко-економічних показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
6. Розроблено антикризові заходів в діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго».
7. Розглянуто систему охорони праці на підприємстві.

В першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні аспекти комплексної оцінки економічної ефективності діяльності підприємства і визначення антикризових заходів.

Комплексною оцінкою фінансового стану є дослідження об'єкта підприємства, сукупності показників, які характеризують його фінансово-

господарську діяльність. Комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства здійснюється за загальними напрямками: ресурсний, організаційний, технологічний, ринковий.

Нестабільні економічні умови та умови воєнного часу значно підвищують ймовірність виникнення кризи в компанії. Щоб запобігти цьому, необхідно вжити певних дій, а саме застосовувати систему антикризового фінансового керування, що допоможе підприємствам поновити діяльність.

Ціллю системи антикризового фінансового керування є гарантування короткострокового та довгострокового стабільного функціонування підприємства шляхом своєчасного реагування на кризові процеси.

В другому розділі надана комплексна оцінка діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго» і визначенні антикризові заходи.

На сьогоднішній день обласне комунальне підприємство «Донецьктеплокомуненерго» є найбільшим теплопостачальним комплексом на території Донецької області.

Для аналізу економічної діяльності досліджуваного підприємства показники за 2022 та 2023 роки не є показовими у зв'язку з обмеженнями надання послуг з постачання теплової енергії та реалізації теплової енергії, обумовленими близькістю до лінії фронту та умовами праці в період воєнного часу. Слід відмітити значне зменшення споживачів, нестачу працівників, пошкодження та руйнування в наслідок ворожих обстрілів, тощо, але у 2023 році показники діяльності ОКП «Донецьктеплокомуненерго» більш стабільні.

У 2023 році порівняно з 2022 роком:

доходи підприємства зменшились на 31,2%;

загальні витрати підприємства зменшились на 0,98% (обумовлене скороченням обсягів реалізації теплової енергії та послуг з постачання теплової енергії в наслідок російської агресії на території України.);

необоротних активів - загальне зростання на 17,98% (найбільше зросли основні засоби – на 101 131 тис. грн. (17.59%), незавершені капітальні

інвестиції зросли на 11 608 тис. грн. (22,73%), а довгострокова дебіторська заборгованість зменшилась на 15 тис. грн. (1,64%));

всього оборотні активи зросли на 0,0009% (153 920 тис. грн.). Зростання відбулось: запасів на 38,4%, дебіторської заборгованості за виданими авансами на 18,12%, іншої поточної дебіторської заборгованості на 15,4%, майбутніх періодів на 3,95% та інших оборотних активів на 23,45%. При цьому відбулось зменшення: дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 7,61% та грошей та їх еквівалентів на 55,96%;

власний капітал підприємства має позитивну динаміку, загально збиткове значення зменшилось на 37,44% (434 716 тис. грн.);

загальні поточні зобов'язання і забезпечення ОКП «ДТКЕ» зросли на 19,71% (доходи майбутніх періодів зросли на 427,49%, а інші поточні зобов'язання – на 28,6%);

загальна чисельність персоналу на підприємстві зменшилась на 105 осіб. Середній вік працівників у 2023 році склав 50 років;

плинність персоналу в 2023 році збільшилась на 16 %.

середньооблікова чисельність штатних робітників зменшилась на 586 осіб;

фонд оплати праці зменшився на 7,3%;

середньомісячна заробітна плата 1 штатного працівника по підприємству збільшилась на 3 853,4 грн або на 32,9%.

Показник фінансового результату виступає підсумком господарської діяльності підприємства. У 2023 році фінансовий результат діяльності ОКП «ДТКЕ» є збитковим і складає (450) млн. грн.

У ході аналізу діяльності встановлено, що ОКП «ДТКЕ» знаходиться у нестійкому становищі. Для успішного роботи ОКП «ДТКЕ» необхідно розробити стратегію антикризового управління і створення умов для якісних структурних змін й тривалого зростання надання послуг.

Антикризова стратегія підприємства має передбачати не лише ліквідацію зовнішніх ознак кризи, недопущення її подальшого поглиблення,

а й відновлення здатності підприємства до самоорганізації, підтримки його внутрішнього та зовнішнього гомеостазу. У процесі планування виходу з кризового становища та запобіганню появі нових кризових явищ керівництву ОКП «ДТКЕ» особливу увагу слід приділяти розробці антикризової стратегії підприємства за запропонованими етапами.

В третьому розділі розглянуто питання системи охорони праці на підприємства. Ключовим принципом політики ОКП «ДТКЕ» у сфері безпеки праці є пріоритет життя і здоров'я працівників, повна відповідальність керівників підприємства за створення безпечних і здорових умов праці.

Отже, охорона праці в офісі, на підприємстві чи інших об'єктах господарювання безпосередньо впливає на безпеку персоналу та відвідувачів. Саме тому власник такого об'єкта має докласти всіх зусиль, щоб охорона праці відповідала всім чинним державним нормативам та вимогам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акімова О., Петченко М. Сучасні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємств в умовах невизначеності. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 177. С. 8-11.
2. А. А. Ткаченко, Я. В. Подзигун, Ю. М. Кулик. Удосконалення аналізу фінансового стану на Українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2020. № 57. С. 45-53. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1646/1/7.pdf>
3. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського Національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 32. С. 32-42. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21958/3/Begun%2bSvitlana.pdf>
4. Бегун С. І. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: статистична оцінка. *Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки*. 2020. № 3 (23). С. 168-176. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-168-17617>.
5. Головне управління Пенсійного фонду України в Кіровоградській області. Охорона праці на підприємстві – відповідальність роботодавця. URL: <https://www.pfu.gov.ua/kr/428543-ohorona-pratsi-na-pidpryyemstvi-vidpovidalnist-robotodavtsya/>
6. Гордієнко В.В., Дригваль Д.Р. Методичні підходи до оцінки економічної ефективності діяльності підприємства. *XXVII International scientific and practical conference «Prospects of Scientific Research in the Conditions of the Modern World»* (June 12-14, 2024) Rotterdam, Netherlands. International Scientific Unity, 2024. 265 p. P. 53-58.

7. Гнатенко Є. П. Щодо методики аналізу власного і позикового капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. Випуск 20. 2019. С. 139-143. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/18/17>
8. Добровольська О.В., Дуброва Н.П. MDA аналіз для оцінювання ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі АВ ТОВ "АГРО ЦЕНТР К"). *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. Вип. № 1 (81). С. 53-59.
9. Добровольська О. В., Рондова М. А. Прогнозування банкрутства як методу оцінки фінансового стану підприємства. *Агросвіт*. 2021. № 20. С. 40-45.
10. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка. 2023. 238 с.
11. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
12. Закон України «Про охорону праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#n335>
13. Карачина, Н. П. Сметанюк, О. А. Теоретико-методичні засади оцінювання ефективності сучасного підприємства. *Економічний простір*. 2018. № 143. С. 148-159. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/76>
14. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. No 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
15. Костакова Л. Чинники виникнення криз на підприємстві. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства. СЕКЦІЯ IV. Фінансово-економічна безпека підприємницьких структур*. 2020. С. 523-525. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19079/1/Kostakova523-525.pdf>
16. Куцай Н.С., Демчук В.О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2021. № 25. С. 92-97.

17. Лисак Г.Г. Суть, причини та фактори виникнення кризових явищ. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг зб. наук. пр. Харків: ХДУХТ, 2018. Вип. 1 (27). С. 102-110.

18. Лесюк А. С. Система показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 31 (70). № 4, 2020. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_4/31_70_4_1/26.pdf

19. Лопатовська О., Нікольчук Ю. Бондарук С. Особливості фінансового аналізу оборотних активів підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 338(1). 2025. С. 457-464. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-67>

20. Навольська Н.В. Теоретичні аспекти управління економічною ефективністю діяльності підприємств та вибору показників її оцінки. *Економіка і суспільство*. Випуск № 18. 2018. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/66.pdf

21. Офіційний сайт «Донецьктеплокомуненерго» <https://kpdtk.com.ua/>

22. Пушкарь І. В., Шишкіна А. П. Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. *Економіка та суспільство*. Випуск 44. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1847/1781>

23. Савченко А. М., Олянецька М. С. Особливості аналізу необоротних активів на прикладі підприємства ПАТ «Харківська бісквітна фабрика». *Ефективна економіка*. 2019. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/90.pdf

24. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденції розвитку. *Науковий вісник Одеського економічного університету*. 2021. № 5-6. С. 77-82.

25. Створення системи охорони праці на підприємстві. URL: <https://nc-expert.cn.ua/shcho-maie-butyu-na-kozhnomu-pidpryiemstvi/>

26. Стащук О., Жигар Н. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2022. № 3 (31). С. 12-17. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-03-12-17R>

27. Хринюк, О., Очеретяна, О. Фактори виникнення кризових явищ та забезпечення сталого розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. (26). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-47>

28. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 96–102.

29. Юрчишена Л. В. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2023. 252 с.

30. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки: *Економіка і управління*. 2018. № 3. С. 173-180.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Структурно-логічна схема кваліфікаційної роботи

Тема: «Комплексна оцінка діяльності підприємства і визначення антикризових заходів»

ДОДАТОК Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Обласне комунальне підприємство "Донецьктеплокомуненерго"	Дата (рік, місяць, номер документа)	2023, грудень, 15	КОДИ
Територія	ДОНЕЦЬКА	за ФЛЮМЕН	17-11	МІСЦЕ
Організаційно-правова форма господарювання	Комунальне підприємство	за КОПФГ	150	КВЕД
Вид економічної діяльності	Постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря	за КВЕД	35.30	
Середня кількість працівників	2 1 344			
Адреса, телефон	вулиця Космонавтів, буд. 39, м. ДРУЖКІВКА, ДОНЕЦЬКА обл., 84207, Україна		61115	
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "У" у відповідній клітинці):				
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

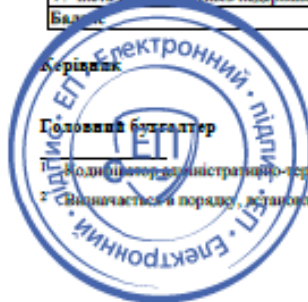
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код радян	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	69	67
первісна вартість	1001	379	379
накопичена амортизація	1002	310	312
Незавершені капітальні інвестиції	1005	51 078	62 695
Основи засоби	1010	574 892	676 023
первісна вартість	1011	1 272 579	1 418 691
знос	1012	697 687	742 668
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебиторська заборгованість	1040	912	897
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	626 951	739 682
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	79 540	110 080
виробничі запаси	1101	74 903	109 017
незавершене виробництво	1102	1 060	751
готова продукція	1103	3 577	312
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 066 422	1 154 271
Дебиторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	16 709	19 736
з бюджетом	1135	136 413	126 021
у тому числі з податку на прибуток	1136	909	873
Дебиторська заборгованість за розрахунками з нарахування доходів	1140	-	-
Дебиторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	1 104	1 274
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	93 917	41 358
готівка	1166	16	15
рахунки в банках	1167	93 870	41 343
Витрати майбутніх періодів	1170	152	212
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	406 025	501 250
Усього за розділом II	1195	1 800 282	1 954 202
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 427 233	2 693 884

Пасив	Код радака	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	101 442	101 442
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	75 207	67 729
Додатковий капітал	1410	330 976	346 274
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Неподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 665 766)	(2 108 302)
Неоплачений капітал	1425	(3 000)	(3 000)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(1 161 141)	(1 595 857)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	10	10
Довгострокові забезпечення	1520	34 081	34 642
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привласнений фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	34 091	34 652
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 066	-
товари, роботи, послуги	1615	2 963 843	3 500 624
розрахунками з бюджетом	1620	260 790	208 490
у тому числі з податку на прибуток	1621	6	6
розрахунками зі страхування	1625	20 339	20 479
розрахунками з оплати праці	1630	12 010	12 574
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	9 703	11 610
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	5 341	5 341
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	33 666	177 568
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	247 525	318 403
Усього за розділом III	1695	3 554 283	4 255 089
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 427 233	2 693 884

Е.П. Кошечко
 Е.П. Александрович
 Е.П. Костяева
 С.П. Світлана
 Владиславівна

Кошечко Віталій Олександрович

Костяева Світлана Владиславівна

Кодифікатори адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК В

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	01	01
03337119		

Підприємство Обласне комунальне підприємство "Довеньктеплокомуненерго" за ЄДРПОУ

(набіскупованих)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

І ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	725 591	1 033 912
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(991 170)	(1 146 741)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(265 579)	(112 829)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	317 281	499 501
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(63 856)	(57 984)
Витрати на збут	2150	(12 369)	(18 152)
Інші операційні витрати	2180	(454 162)	(313 708)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(478 685)	(3 172)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	31 084	26 763
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Зерати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 413)	(223)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	23 368
збиток	2295	(450 014)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	23 368
збиток	2355	(450 014)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(7 478)	(7 381)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	15 298	(22 712)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	7 820	(30 093)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	7 820	(30 093)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(442 194)	(6 725)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	772 725	825 273
Витрати на оплату праці	2505	256 700	281 478
Відрахування на соціальні заходи	2510	55 052	61 833
Амортизація	2515	61 170	62 986
Інші операційні витрати	2520	375 910	305 015
Разом	2550	1 521 557	1 536 585

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Віталій
Олександрович
ЕП Владислава
Світлана
Владиславівна

Костів Віталій Олександрович

Костів Світлана Владиславівна

ДОДАТОК І

Підприємство Обласне комунальне підприємство "Домештьтеплокомуненерго"
(ж/б/комуналітика)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
03337119		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за Рік 2023 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	458 882	791 994
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	277 418	286 202
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 907	-
Надходження від повернення авансів	3020	38	200
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	12 213	9 630
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	282
Надходження від операційної оренди	3040	814	855
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	2 686	3 865
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(418 141)	(716 533)
Праці	3105	(200 175)	(224 458)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(54 940)	(62 795)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(115 842)	(58 907)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(5 268)	(9 585)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(110 574)	(49 322)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2 795)	(16 591)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(198)	(148)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(11 156)	(8 889)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-49 289	4 707
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(3 270)	(604)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-3 270	-604
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-52 559	4 103
Залишок коштів на початок року	3405	93 917	89 814
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	41 358	93 917

Керівник

Віталій
Олександрович

Кошей Віталій Олександрович

Світлана
Владиславівна

Костяєва Світлана Владиславівна

ДОДАТОК Д

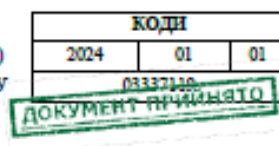
Дата (рік, місяць, число)
2024 01 01

Підприємство Обласне комунальне підприємство "Донецьктеплокомуненерго" за ЄДРПОУ 03337126

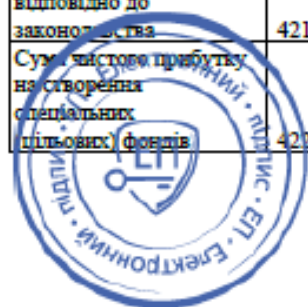
(кофінансування)

Звіт про власний капітал
за Рік 2023 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у доопинках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Валютний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	101 442	75 207	330 976	-	(1 665 757)	(3 000)	-	(1 161 132)
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	(9)	-	-	(9)
Скоригований залишок на початок року	4095	101 442	75 207	330 976	-	(1 665 766)	(3 000)	-	(1 161 141)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(450 014)	-	-	(450 014)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	(7 478)	15 298	-	7 478	-	-	15 298
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	(7 478)	-	-	7 478	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	15 298	-	-	-	-	15 298
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних цільових фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заочечення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(7 478)	15 298	-	(442 536)	-	-	(434 716)
Залишок на кінець року	4300	101 442	67 729	346 274	-	(2 108 302)	(3 000)	-	(1 595 857)

Керівник

Головний бухгалтер

Віталій
Олександрович
ЕП Костяєва
Світлана
Владиславівна

Кошеї Віталій Олександрович

Костяєва Світлана Владиславівна

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	450 425	406 025
Усього за розділом II	1195	1 606 584	1 800 282
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Всього	1300	2 292 285	2 427 233

Пасиви	Код ривка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (зайзовий) капітал	1400	101 442	101 442
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	82 588	75 207
Додатковий капітал	1410	353 688	330 976
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 696 506)	(1 665 757)
Неоплачений капітал	1425	(3 000)	(3 000)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(1 161 788)	(1 161 132)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 076	10
Довгострокові забезпечення	1520	28 623	34 081
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних витрат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Питомий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	29 699	34 091
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 197	1 066
товари, роботи, послуги	1615	2 843 663	2 963 834
розрахунками з бюджетом	1620	249 048	260 790
у тому числі з податку на прибуток	1621	6	6
розрахунками зі страховиками	1625	22 012	20 339
розрахунками з оплати праці	1630	20 344	12 010
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	10 157	9 703
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	5 341	5 341
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	33 036	33 666
Відстрочені комерційні доходи від переуступки	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	237 576	247 525
Усього за розділом III	1695	3 424 374	3 554 274
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Всього	1900	2 292 285	2 427 233

ЕП Кошар
 Віталій
 Олександрович
 ЕП Костява
 Світлана
 Владиславівна

Кошар Віталій Олександрович

Костява Світлана Владиславівна

1. Розроблено на адміністративно-територіальних одиницях та територіях територіальних громад.

2. Розроблено на території центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	23 368	1 036 531
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	23 368	1 036 531
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(7 381)	60 617
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(22 712)	41 595
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(30 093)	102 212
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(30 093)	102 212
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(6 725)	1 138 743

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	825 273	1 196 186
Витрати на оплату праці	2505	281 478	376 601
Відрахування на соціальні заходи	2510	61 833	80 469
Амортизація	2515	62 986	35 061
Інші операційні витрати	2520	305 015	360 113
Разом	2550	1 536 585	2 048 430

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Е.П. Кішурій
Віталій
Олександрович
Е.П. Костюк
Світлана
Владиславівна

Керівник Віталій Олександрович

Костюк Світлана Владиславівна

ДОДАТОК И

Підприємство Обласне комунальне підприємство "Донецьктеплокомуненерго"
(кофінансування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
03337119		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2022 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	791 994	1 424 194
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	286 202	1 284 644
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	1 189 187
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	200	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 630	6 993
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	282	1 987
Надходження від операційної оренди	3040	855	1 047
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	3 865	9 244
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(716 533)	(1 990 873)
Праці	3105	(224 458)	(315 032)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(62 795)	(90 973)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(58 907)	(208 891)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(9 585)	(130 391)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(49 322)	(78 500)
Витрачання на оплату авансів	3135	(16 591)	(15 215)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(148)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(8 889)	(32 845)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	4 707	74 280
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(604)	(8 589)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-604	-8 589
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	4 103	65 691
Залишок коштів на початок року	3405	89 814	24 123
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	93 917	89 814

Керівник

Віталій
Олександрович

Кошей Віталій Олександрович

Головний бухгалтер

Елізавета
Світлана
Владиславівна

Костяєва Світлана Владиславівна

ДОДАТОК К

Підприємство Обласне комунальне підприємство "Донецьктеплокомуненерго" за ЄДРПОУ _____
(заповнювачем)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2023	01	01
03337119		
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		

Звіт про власний капітал
за Рік 2022 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (паївний) капітал	Капітал у доопівках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	101 442	82 588	353 688	-	(1 696 506)	(3 000)	-	(1 161 788)
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	101 442	82 588	353 688	-	(1 696 506)	(3 000)	-	(1 161 788)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	23 368	-	-	23 368
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	(7 381)	(22 712)	-	7 381	-	-	(22 712)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	(7 381)	-	-	7 381	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	(22 712)	-	-	-	-	(22 712)
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(7 381)	(22 712)	-	30 749	-	-	656
Залишок на кінець року	4300	101 442	75 207	330 976	-	(1 665 757)	(3 000)	-	(1 161 132)

Керівник

Головний бухгалтер

*Віталій
Олександрович
ЕП Кошевий*
*Світлана
Владиславівна*

Кошеї Віталій Олександрович

Костяєва Світлана Владиславівна

